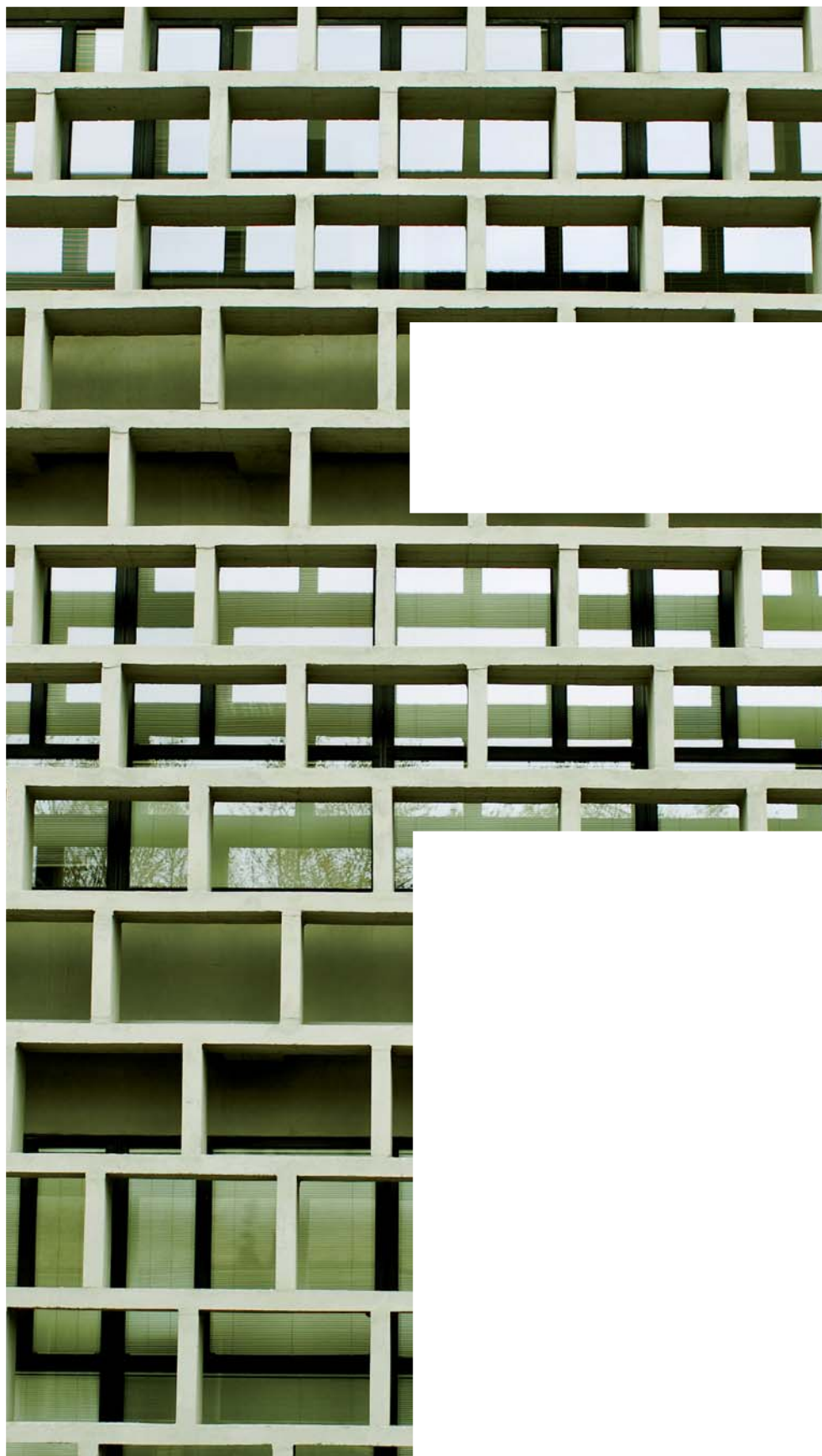

NÚM. 20 Primavera 2011

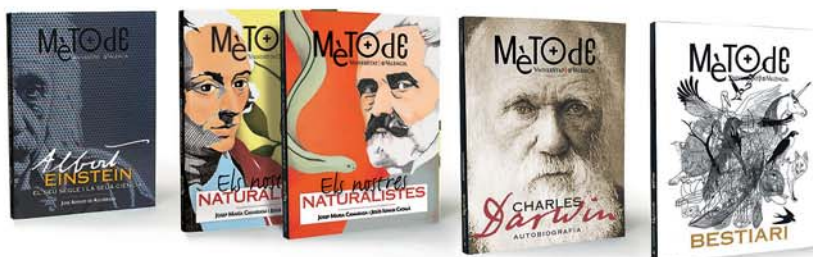
Professions regulades i estudis universitaris

ENTREVISTES António Teodoro | Enric Senabre **CARPETA** El programa ESTIC i els grups d'estudiants innovadors **DIALEGS** Grau en Enginyeria Multimèdia | Grau en Finances i Comptabilitat **CAMPUS** Doble grau en Telecomunicació | La nova Facultat de Ciències Socials

i rebràs la col·lecció completa de les «Monografies Mètode»

La col·lecció completa de les «Monografies Mètode» inclou quatre llibres: *Albert Einstein. El seu segle i la seua ciència*, *Els nostres naturalistes* (2 vol.), *Autobiografia de Charles Darwin* i *Bestiari*.

Preu Subscripció anual (4 números l'any): 25€ per a Espanya, 40€ per a l'estranger

NÚM. 20_2011

SUMARI

34 Entrevista a António Teodoro

Catedràtic de Sociologia de l'Educació
i Educació Comparada de la Universidade
Lusófona de Humanidades e Tecnologias,
de Lisboa

40

CAMPUS D'INFORMACIÓ

Doble Grau en Telecomunicació per al 2011

Punts de trobada entre la Universitat
i secundària

Un edifici nou per a la Facultat
de Ciències Socials

5

PROFESSIONS REGULADES I ESTUDIS UNIVERSITARIS

25 Grau en Finances i Comptabilitat

28 Grau en Enginyeria Multimèdia

CARPETA D'EXPERIÈNCIES

31 Unir esforços, proposar idees: el programa
ESTIC i els grups d'estudiants innovadors

47

Entrevista a Enric Senabre

Professor de Filosofia
i autor del llibre *Política
per a joves inquiets*

Habilitació professional

Què és una professió regulada? I, una titulada? Quins títols condueixen a les professions regulades? Quina diferència hi ha entre una professió regulada i una de col·legiada? Quina formació ha de tenir una persona graduada en Dret si vol exercir l'advocacia? Aquells que es titulen en un grau en enginyeria són enginyers tècnics o superiors? Aquestes són algunes de les preguntes que es reben sovint al Servei d'Informació-DISE de la Universitat de València i que ens han servit per a preparar el tema central d'aquest número dedicat als estudis universitaris i les professions regulades. Els textos publicats amplien, actualitzen i matisen la idea que tradicionalment és té del binomi conformat per una sèrie de titulacions i les professions regulades a les quals donen accés. En conjunt, el dossier està pensat per servir de suport als professionals de l'orientació i l'assessorament que necessiten aclarir el funcionament diferent a efectes professionals, que no d'ocupabilitat, de la formació universitària en l'espai europeu d'educació superior i la seua variabilitat en funció d'un desenvolupament professional regulat o obert.

En el número passat ja ens fèrem ressò del fet que FUTURA havia estat triada pel Consell Social per rebre el premi a la «Difusió de la Cooperació Universitat-Societat». Posteriorment, en febrer, ens van lliurar aquest guardó en un acte conjunt amb la resta de persones, entitats i projectes seleccionats enguany. L'equip de la revista agraeix que FUTURA haja estat reconeguda en una nova modalitat d'uns premis que enguany celebren la setzena edició.

EN NEGRETA

Campus científics d'estiu

La Universitat de València, a través de VLC/Campus, acollirà aquest estiu estudiants de quart d'ESO i de primer de batxiller, amb bon expedient acadèmic, perquè participen en projectes d'acostament a la ciència i la tecnologia. Els campus científics són una iniciativa de la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia i el Ministeri d'Educació que es desenvoluparan en 20 Campus d'Excel·lència Internacional, entre els quals s'inclou el que integren la Universitat Politècnica de València, el CSIC i la Universitat de València.

www.campuscientifico.es

Escolta'm

El Centre Internacional de Gandia de la Universitat de València és, des d'aquest curs, el coordinador d'un projecte d'àmbit europeu de mentorització, l'objectiu del qual és formar a persones grans com tutors o consellers d'adolescents en risc d'abandonament dels seus estudis. Holanda, Gran Bretanya, Finlàndia i Dinamarca també participen en aquesta iniciativa anomenada «Escolta'm» que establirà vincles i relacions entre persones majors de 55 anys ja jubilades i joves entre els 11 i 14 anys, de la comarca de la Safor.

Professions regulades i estudis universitaris

GRAUS I HABILITACIÓ PROFESSIONAL: UNES RELACIONS VARIADES I VARIABLES

José María Goerlich

Catedràtic del Departament
de Dret del Treball.
Universitat de València

No és difícil demostrar que els graus estan vinculats a la inserció professional dels qui els posseeixen: la preparació «per a l'exercici de professions que requereixen coneixements científics, tècnics o artístics» és una de les *funcions* (article 1.2 LOU) o de les *missions essencials de la Universitat* (article 33.1 LOU). No obstant això, les relacions entre els graus o, més en general, els títols universitaris i l'exercici professional posterior resulten complexes: d'una banda, perquè no totes les activitats professionals tenen la mateixa regulació; d'altra, perquè, per factors externs al sistema universitari, la seua disciplina està subjecta a un ampli procés de revisió.

Professions obertes i regulades, professions titulades, professions col·legiades

Com a regla general, no hi ha una connexió directa entre una certa formació universitària i el desenvolupament d'una determinada activitat professional. Els directius d'empresa, per exemple, poden tenir-ne o no, i en el primer cas, provenir de molt distintes titulacions. Aquesta activitat, i moltes altres, integren per això el grup de *professions obertes*. Al contrari, n'hi ha d'altres que integren les *professions regulades*, és a dir, aquelles a què només es pot accedir si qui les desenvolupa compleix determinats requisits de qualificació professional. Les professions liberals més tradicionals (medicina, arquitectura i advocacia) subministren intuïtivament exemples d'aquesta segona possibilitat. Atès que la Constitució reconeix que totes les persones tenen dret «a la lliure elecció de professió o ofici» (article 35.1), l'existència de professions regulades queda condicionada a l'existència d'interessos generals que justifiquen la reserva d'activitat, que poden ser molt variats, com mostra l'article 3.11 de la Llei 17/2009, que porta causa de l'article 4.7 de la directiva 2006/123/CE, de serveis al mercat interior.

«No s'ha de pensar que hi ha una relació lineal entre graus universitaris, continguts formatius mínims, professions regulades i col·legiació obligatòria»

Per descomptat, els requisits de qualificació professional es concreten moltes vegades en l'exigència d'una formació prèvia als qui aspiren a desenvolupar les activitats en qüestió. Per aquesta via, les professions regulades solen ser *professions titulades*, amb unes titulacions respectives de contingut mínim predeterminat i d'abast general. En efecte, si la regla general és que són les universitats les que dissenyen els graus i els postgraus, sense perjudici de les facultats de verificació i autorització de les autoritats administratives competents, quan els graus o postgraus habiliten específicament per a l'exercici de determinades professions, la seua autonomia a l'hora de dissenyar els plans d'estudi resulta més limitada atès que «quan es tracte de títols que habiliten per a l'exercici d'activitats professionals regulades a Espanya, el Govern establirà les condicions a què hauran d'adequar-se», amb la finalitat que «permeten adquirir les competències necessàries per a exercir aquesta professió» (articles 12.9 i 15.4 del RD 1393/2007).

En fi, per raons històriques, en l'exercici de les professions regulades i titulades han jugat un paper fonamental els col·legis professionals. D'acord amb la seua noció legal, són corporacions de dret públic a les quals competeix, entre altres coses, «l'ordenació de l'exercici de les professions (...) i la protecció dels interessos dels consumidors i usuaris dels serveis dels seus col·legiats» (article 1 de la Llei 2/1974, sobre col·legis professionals). En els casos en què hi ha col·legi i la llei preveja l'obligatorietat de la col·legiació per al desenvolupament de l'activitat, apareixen les *professions col·legiades*.

Algunes discontinuïtats

Malgrat les vinculacions que s'han exposat, no s'ha de pensar que hi ha una relació lineal entre graus universitaris, continguts formatius mínims, professions regulades i col·legiació obligatòria. En alguns casos és així; en d'altres, s'hi adverteixen significatives discontinuïtats entre tots ells.

D'entrada, no és directa la vinculació entre grau i professió regulada. D'una banda, hi ha un bon nombre de professions regulades que no requereixen formació universitària. Podem acudir al RD 1837/2008, de 8 de novembre, per fer-nos-en una idea: l'article 19 distingeix fins a cinc nivells formatius diferents que poden ser exigits per a accedir a les professions. Només els dos últims són universitaris. La lectura de l'annex VIII, que enumera les corresponents professions, és igualment il·lustrativa.

D'una altra banda, encara que hi ha graus que possibiliten directament l'accés a les professions regulades, sense perjudici de l'eventual exigència de col·legiació, en altres casos s'estableixen condicions addicionals. De vegades l'habilitació professional només s'obté si se

supera una prova a més del grau. En altres casos, aconseguir-la requereix formació de postgrau siga mitjançant l'obtenció d'un màster (en valen d'exemple les enginyeries que tradicionalment s'han considerat *superiors* o la docència en l'ensenyament secundari), al qual es pot afegir la superació d'una prova (com s'esdevindrà en el futur immediat amb l'advocacia), siga a través del desenvolupament d'un període d'experiència professional tutoritzada (com en el cas de les especialitats sanitàries).

La segona discontinuïtat ve donada per la falta d'una relació directa entre les professions regulades i l'existència de requisits formatius comuns per als graus o màsters que hi donen accés. A data d'avui, el catàleg d'aquests últims (<http://www.educacion.es/educacion/universidades>) mostra que les titulacions universitàries per a les quals s'han previst requisits comuns es mouen en tres terrenys diferents: professions sanitàries, carreres tècniques (arquitectura i enginyeries), i magisteri i professorat d'ensenyament secundari. Moltes altres professions regulades, fonamentalment de l'àrea jurídica i social, no han donat lloc a l'establiment de directrius generals.

«La integració europea ha de portar com a resultat un extens procés de revisió, als estats membres, dels límits per a l'accés a l'exercici professional que s'han anat acumulant per raons històriques»

La veritat és que no s'acaba de veure la raó d'aquest tractament diferent. En alguns casos s'empara en els criteris europeus sobre requisits formatius mínims per al desenvolupament de determinades activitats (professions sanitàries i arquitectura). Les restants, tanmateix, troben cobertura únicament en disposicions legals o reglamentàries específiques del nostre ordenament que existeixen també per a aquelles altres que no han estat considerades.

La tercera discontinuïtat, en fi, es mostra en les relacions entre professions regulades i professions col·legiades. Encara que tradicionalment han anat en paral·lel (com mostra l'article 36 de la Constitució, dedicat als col·legis professionals i a les professions titulades), les connexions entre elles són molt més difuses. Trobem professions regulades vinculades a títols universitaris que es mouen al marge del sistema dels col·legis professionals o, en sentit contrari, col·legis que no tenen una clara correspondència amb cap professió regulada.

A fi de comptes, i això és el més important, fins i tot en els casos en què hi ha una relació directa entre els requisits formatius, l'exercici professional i la col·legiació

obligatòria, és clar que aquesta només és exigible per a l'exercici professional directament afectat per ella. Dit d'una altra manera, la persona graduada –o postgraduada– pot utilitzar la seua formació també en el mercat de les professions obertes, sense necessitat en aquest cas de formalitzar la col·legiació. Per seguir amb l'exemple que he posat al principi, no és exigible als enginyers o als juristes que desenvolupen funcions de directiu d'empresa sense signar projectes o sense actuar com a advocat/a o procurador/a.

Un inevitable procés de revisió

Per acabar, cal reparar que les relacions entre graus i habilitació professional presenten una certa dosi de variabilitat. Això és així perquè l'ordenació de les professions regulades i de la col·legiació, l'obligatorietat de la qual les acompanya normalment, té un clar component de caràcter històric al qual no són alienes les pressions corporatives dels qui les exerceixen. Això explica que ni aquestes professions regulades ni l'esmentada col·legiació hagen funcionat de manera homogènia a l'interior de la Unió Europea: no sempre coincideixen les reserves d'activitat en favor de determinats

professionals ni tampoc és uniforme el model de col·legiació. Per això, els imperatius europeus relacionats amb la construcció del mercat interior han afectat en el passat immediat ambdues realitats i hauran de fer-ho encara més en el futur pròxim.

En efecte, tal construcció pressuposa les llibertats d'establiment (articles 49 i ss. del Tractat de Funcionament de la Unió Europea - TFUE) i de prestació de serveis (articles 56 i ss. TFUE). Encara que, portades al límit, pressuposen que els professionals europeus puguin establir-se i/o prestar els seus serveis en tots els estats membres amb independència del seu origen i/o del lloc en què hagen adquirit la capacitat professional, tant el tractat com la normativa comunitària que el concreta admeten que els estats membres puguin establir restriccions a condició que no siguin discriminatòries i es troben justificades en raons imperioses d'interès general. És clar, per descomptat, que entre aquelles pot haver-n'hi de vinculades a les exigències de capacitat prèvia i de relacionades amb la col·legiació (per centrar-nos en les que ací interessin). Tanmateix, el funcionament de les llibertats d'establiment i circulació dels serveis fa que els estats membres

perden en part el control sobre elles en quedar limitades les possibilitats d'exigir requisits redundants respecte dels establerts en origen per al desenvolupament de l'activitat. En aquest context, es pot pensar en un procés d'aproximació de les exigències relacionades amb l'exercici professional en què actuen com a referent, a falta de normes europees d'harmonització respecte de la formació prèvia exigible, els estats en què es reconega una major llibertat d'accés.

En altres paraules, la integració europea ha de portar com a resultat un extens procés de revisió, als estats membres, dels límits per a l'accés a l'exercici professional que s'han anat acumulant per raons històriques. A Espanya, aquest procés ja ha començat. I el que és més important, ha de tenir-hi importants manifestacions en el futur immediat. La Llei 25/2009, de 22 de desembre, va anunciar la promulgació d'una *Llei de serveis professionals* que revisarà l'abast de la col·legiació obligatòria. Encara que el termini inicialment previst perquè el Govern en remetera el projecte ja ha vençut, a jutjar per les notícies de premsa n'és imminent l'enviament al parlament. De ser aprovat, si hem de fer cas a aquestes fonts, produirà un impacte enorme sobre aquella. ■

L'EFFECTE ACADÈMIC I PROFESSIONAL DELS TÍTOLS UNIVERSITARIS A ESPANYA I A EUROPA

Vicente Cerverón

Director de l'Escola Tècnica
Superior d'Enginyeria (ETSE).
Universitat de València

Titulacions universitàries i professions regulades

En el marc laboral hi ha determinades professions que estan subjectes a regulació en funció de l'interès públic per tal de protegir la vida, la salut, la propietat i els drets de les persones i promoure el benestar públic. Aquestes professions són les anomenades professions regulades i l'esmentada regulació depèn de la legislació de cada estat, que en alguns casos pot estar alineada amb directives superiors, com ara directives europees. En altres casos és necessari estar habilitat professionalment per a efectuar alguns actes professionals concrets (projectes, certificats d'idoneïtat o compliment, etc.) amb validesa per a l'administració.

Una professió és la pràctica habitual d'un conjunt d'activitats que es realitzen aplicant un conjunt de sabers intel·lectuals o tècnics, i que està sotmesa a una construcció jurídica. L'experiència, per tant, és necessària per a la professionalitat, i no s'obté simplement amb un títol acadèmic, ni per la incorporació a un col·legi professional, sinó que s'assoleix amb el transcurs del temps i l'exercici de l'activitat. L'habilitació professional és l'acreditació de la capacitat per a l'exercici professional. A Espanya, els organismes encarregats de realitzar l'habilitació professional són els col·legis professionals, que acrediten la formació acadèmica de les persones titulades a la universitat. Així, determinats títols universitaris faculden per a realitzar certes activitats professionals ja que, per a exercir la medicina, l'advocacia, l'arquitectura, l'enginyeria, etc., és necessari obtenir el títol universitari pertinent en una universitat reconeguda pel Ministeri d'Educació i formar part d'un col·legi professional. Ara bé, els únics requisits per a col·legiar-se realment són presentar el títol i pagar una quota periòdicament; no s'hi exigeix experiència prèvia, ni es realitza cap examen d'accés al col·legi. A més, mitjançant diverses disposicions i decrets, aquestes activitats professionals queden vetades a aquelles persones que no tenen el títol universitari que pertoca. D'aquesta manera, la normativa espanyola

atribueix al títol universitari oficial un doble efecte, acadèmic i professional, pel qual qui el posseeix està capacitat per a l'exercici professional

Aquesta situació és molt diferent a altres països on els títols universitaris o bé produeixen efectes estrictament acadèmics o bé produeixen mecanismes mixtos. En tot cas, en la majoria dels països se sol diferenciar entre els coneixements professionals que s'adquireixen amb un títol universitari al llarg de la formació i la capacitat que atorga l'estat o el gremi, col·legi o associació a un/a treballador/a per a l'exercici d'una professió. Als països amb tradició de dret saxó, les persones titulades que han triat una professió regulada per l'estat han d'acreditar un període de pràctiques, que sol ser de diversos anys, sota la supervisió d'un/a professional ja habilitat, i, posteriorment, han de realitzar un examen d'admissió en el col·legi professional. Això succeeix, per exemple, al Regne Unit i als Estats Units. A altres països, com ara Àustria, França o Alemanya, hi ha agències d'acreditació professional que són les qui habiliten les i els candidats per a exercir una professió sotmesa a algun tipus de regulació. En general, si un/a professional vol acreditar-se per a treballar a l'estranger se li exigeix una titulació i una memòria en la qual ha de reflectir l'experiència laboral. En molts casos, als països on es requereix un examen d'accés a un col·legi o associació professional es pot eliminar aquest examen si s'acredita una experiència mínima establerta.

Les professions regulades en l'EEES

El procés de Bolonya inclou com a principal objectiu l'augment de la mobilitat i de l'ocupabilitat dels titulats a Europa. L'espai europeu d'educació superior (EEES) ha de permetre la comparabilitat i legibilitat dels expedients universitaris en qualsevol país membre de la Unió Europea. Això no implica l'existència d'un catàleg unificat de titulacions, sinó la màxima informació sobre la preparació i les competències assolides per cada persona

titulada. L'anomenat procés de convergència europea no ha portat a una unificació de titulacions, ni tan sols n'era aquest l'objectiu. En aquest context, cada universitat pot definir el seu pla d'estudis sempre que aquest tinga uns requisits mínims de qualitat i siga acreditat i registrat oficialment. Aquesta lliure configuració dels currículums ha estat limitada a Espanya en el cas de les titulacions que condueixen a professions regulades, i hi és el Ministeri qui ha establert els requisits dels plans d'estudi universitaris que faculden per a una professió. No obstant això, aquesta atribució professional és limitada a cada estat. De fet, no hi ha un catàleg europeu de professions regulades comú als estats membres.

L'informe de la Comissió Europea *Una estratègia per al mercat interior de serveis*, de l'any 2000, recomana facilitar la lliure prestació de serveis a l'interior de la Unió Europea i que la mobilitat professional siga tan senzilla com dins d'un estat membre. D'altra banda, l'any 2005, el Parlament Europeu va donar una directiva per regular el reconeixement de les qualificacions professionals en el marc de l'EEES. Aquest document sorgeix amb la finalitat de facilitar la lliure prestació de serveis, i per a això estableix unes normes específiques destinades a estendre la possibilitat de l'exercici de les activitats professionals amb el títol original de cada estat. Els professionals

queden subjectes a l'aplicació de les normes disciplinàries de l'estat membre d'acollida que estan relacionades directament i específica amb les qualificacions professionals. Aquesta directiva considera convenient definir tràmits i normes de procediment uniformes per a la seua aplicació, com també determinades modalitats d'exercici de la professió.

Segons disposen aquests reglaments, s'ha de concedir l'accés a una professió regulada a aquells professionals que justifiquen que han cursat amb èxit un ensenyament superior o universitari d'una durada mínima de quatre anys. Quan hi ha diferències en les condicions de formació mínimes, s'ha de donar la possibilitat que l'estat membre d'acollida impose una mesura compensatòria, i s'ha de valorar l'experiència professional de la persona sol·licitant. Les associacions i organitzacions professionals dels estats membres hauran de configurar plataformes comunes a escala europea amb la finalitat d'assegurar un

«L'anomenat procés de convergència europea no ha portat a una unificació de titulacions, ni tan sols n'era aquest l'objectiu»

nivell adequat de qualificació. A més, aquestes associacions i organitzacions podrien donar certificats professionals que faciliten la mobilitat, documents que possibiliten el seguiment de la carrera professional entre estats.

En tot cas aquesta directiva encara s'ha de desenvolupar, i la regulació professional haurà de tenir en compte el progrés científic i tecnològic mitjançant una adequada formació continuada. De fet, Espanya té pendent l'adequació completa a aquesta normativa, així com també la implantació de la nova llei de serveis professionals, per la qual cosa la regulació professional pot experimentar canvis importants en el futur.

La nova llei de serveis professionals

En l'actualitat el govern espanyol té una proposta d'una nova llei de serveis professionals per mitjà de la qual es liberalitzaran unes cent cinquanta activitats. Amb aquesta llei es pretenen reduir les dificultats per a l'ingrés en certes activitats professionals i les obligacions de col·legiació en diferents disciplines, suposadament per dinamitzar-les. Aquest ordenament no afectarà els sectors sanitari i jurídic, en els quals es mantindrà la col·legiació obligatòria amb caràcter general. En altres sectors, la col·legiació serà a voluntat de cada professional.

Quant a les professions tècniques, sí hi haurà modificacions substancials en les enginyeries. El Ministeri d'Economia es proposa liberalitzar les reserves d'activitat de dèsset branques d'enginyeria. Aquest ministeri considera les diferents branques de l'enginyeria espanyola com *anomalies* en el context europeu i advoca per eliminar-les com a reserves d'especialització *exclusives* i *exclusives*. Segons l'esborrany de la llei, és necessari escometre «una nova regulació de les atribucions d'enginyeria» que permeti a qualsevol enginyer/a disposar d'habilitació «per a qualsevol activitat professional d'aquelles que ara estan reservades als enginyers de les diferents branques i especialitats». La proposta governamental assegura que tots els titulats i titulades en enginyeria «comparteixen un nucli comú de coneixements suficients que els habilita per a realitzar totes les funcions que tenen les enginyeries» sense que això suposés modificar els títols universitaris, i que les diferents branques de l'enginyeria «creen una gran conflictivitat entre les corporacions col·legials dels enginyers/es en defensa de les seues àrees d'activitat».

Aquesta proposta ha estat contestada pels col·legis i associacions d'enginyeria, que consideren que determinades activitats han de mantenir una reserva perquè requereixen un alt nivell d'especialització i poden afectar la vida i la seguretat de les persones i les seues propietats (motiu pel qual s'han mantingut les reserves d'activitat en els sectors sanitaris i jurídics, i també en l'arquitectura), i indiquen que el prestigi dels enginyers i enginye-

«El nucli d'un pla d'estudis no són les assignatures i els seus continguts, sinó la definició de les competències i habilitats»

res espanyols a Europa prové del seu nivell de formació i d'especialització. Fóra convenient certa flexibilització i una reducció del nombre de reserves d'activitat, però no per a liberalitzar-les del tot i que puguin ser exercides amb qualsevol formació, sinó per a reduir-ne la diversitat agrupant activitats semblants. En cap cas però, no sembla adequada una reducció a una única professió d'enginyeria atesa la complexitat i el nivell d'especialització que requereix la tecnologia actual.

El cas de l'activitat professional de l'enginyeria

La professió d'enginyeria té diferents nivells de regulació segons els estats. En alguns no està regulada, i en d'altres la possessió d'un títol d'enginyeria no és condició legal per a l'exercici professional. Aquesta professió està regulada de forma estricta a Xipre, Grècia, Itàlia i Portugal; amb menor rigor a Àustria, Alemanya, Hongria, Luxemburg, Malta i Polònia; i es pot dir que no està regulada o que està més prop de la no regulació a Bèlgica, Bulgària, la República Txeca, Dinamarca, Estònia, Finlàndia, França, Irlanda, Lituània, Letònia, els Països Baixos, Romania, Suècia, Eslovènia, Eslovàquia i el Regne Unit. En alguns casos, es regula només a través de la protecció del títol, és a dir, l'exercici de l'activitat no queda reservat als posseïdors d'un títol, però el títol està protegit per llei. En altres casos, la professió en conjunt no està regulada, però si ho estan algunes modalitats de l'exercici (per exemple, l'exercici en el sector públic) o només algunes activitats. La no harmonització s'agreuja, doncs, amb la diversitat tant de titulacions com de professions, de regulació o no regulació i d'habilitació.

A Espanya hi ha un problema i una polèmica addicional. Fins ara les titulacions universitàries de tres anys donaven accés a la professió d'enginyer/a tècnic/a en cada branca, mentre que les titulacions de cinc anys facultaven per a la professió d'enginyer/a, amb determinades reserves d'activitat només per a les enginyeries superiors. En el marc general dels nous plans d'estudi, els graus de quatre anys haurien de proporcionar competències professionals plenes, i els màsters, d'un o dos anys, haurien de ser l'aprofundiment i l'especialització de les competències i habilitats. Només excepcionalment servirien per a proporcionar noves atribucions professionals. Tanmateix, a Espanya el màster ha quedat establert com a necessari per a algunes professions que es comenten en altres arti-

cles d'aquest monogràfic. En el cas de les enginyeries, el ministeri competent va establir que els graus donen accés a la professió d'enginyer/a tècnic/a i que per a la professió d'enginyer/a superior cal aprovar el màster corresponent. Aquesta disposició ha causat no poca confusió i ha estat molt contestada per alguns col·legis professionals.

Conclusions

En aquesta situació de canvi de les regulacions podem afirmar que en qualsevol cas una formació adequada afavorirà l'ocupabilitat dels titulats i titulades universitaris tant per a les professions regulades com per a les que no ho siguin o en el futur deixen de ser-ho. De fet, ja hi ha titulacions com l'enginyeria de telecomunicació, que a Espanya no porta estrictament a una professió regulada sinó que faculta per a actes professionals concrets, i es calcula que menys del 10% dels treballs que ocupen aquests titulats van lligats a actes regulats. No obstant això, el grau d'ocupació hi és altíssim, i quan una empresa o una administració necessita l'aplicació de les competències tècniques en l'àmbit de la telecomunicació recorre als titulats i a les titulades en aquestes enginyeries. D'igual manera, una indústria del sector de l'electrònica o una en la qual l'activitat es base en processos químics obtindrà el màxim benefici de con-

tractar més aviat persones graduades en Enginyeria Electrònica Industrial o en Enginyeria Química que no pas altres titulats, amb independència del fet que la contractació siga per a actes regulats o no.

La clau està en el conjunt de competències i habilitats que s'adquireixen i que aquestes siguin reconegudes pels ocupadors. Així, si una organització necessita els serveis d'un o una especialista en sistemes informàtics i tecnologies de la informació, malgrat que l'enginyeria informàtica no siga una professió regulada ni tan sols existisquen actes regulats que li estiguen reservats, l'ocupador/a recorrerà a la persona que presente les competències professionals més adequades.

Per tant, el nucli d'un pla d'estudis no són les assignatures i els seus continguts, sinó la definició de les competències i habilitats. La informació completa d'aquestes, especificada al pla d'estudis, serà la clau que farà que els títols universitaris siguin més transparents i comparables i que es reconega als nostres titulats i titulades universitaris no només per la denominació del seu títol, sinó per les competències i habilitats que han adquirit, fet que n'augmentarà l'ocupabilitat i les possibilitats de mobilitat, siga en un marc més regulat, siga en un de menys regulat. ■

EXERCICI I CAPACITACIÓ DELS DOCENTS

Luisa Ruano

Directora del Màster
en Professor/a
d'Educació Secundària.
Universitat de València

Una de les primeres preguntes que se'ns planteja és el perquè del nou Màster en Professorat d'Educació Secundària. En aquest sentit, irremeiablement, ens hem de referir a la formació rebuda fins ara, mitjançant el Curs d'Adaptació Pedagògica (CAP). Aquesta formació reclamava una transformació en profunditat de conformitat amb els canvis i les demandes socials.

El preàmbul de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE) diu que «l'educació és el mitjà més adequat per garantir l'exercici de la ciutadania democràtica, responsable, lliure i crítica, que resulta indispensable per a la constitució de societats avançades, dinàmiques i justes. Per aquest motiu, una bona educació és la riquesa més gran i el principal recurs d'un país i dels seus ciutadans». Per aconseguir una educació de qualitat per a tota la ciutadania, cal, en tots els nivells del sistema educatiu, la col·laboració de les administracions educatives, les famílies, els centres, i també del professorat, i nosaltres els professors en som un element clau i imprescindible, si volem assolir aquesta educació de qualitat.

El procés de construcció europea està portant a una certa convergència dels sistemes d'educació i formació, que s'ha traduït en l'establiment d'uns objectius educatius comuns. A la LOE llegim: «la Unió Europea i la UNESCO s'han proposat millorar la qualitat i l'eficàcia dels sistemes d'educació i de formació, fet que implica millorar la capacitat dels docents, desenvolupar les aptituds necessàries per a la societat del coneixement, garantir l'accés de tothom a les tecnologies de la informació i la comunicació, augmentar la matriculació en els estudis científics, tècnics i artístics i aprofitar al màxim els recursos disponibles, augmentant la inversió en recursos humans.» El sistema educatiu espanyol ha d'acomodar les seues actuacions en els pròxims anys a la consecució d'aquests objectius compartits amb els seus socis de la Unió Europea. Així mateix, la LOE, en el capítol II, fa referència a la formació inicial del professorat. En els articles 94, 95 i 97, es conformen com a professions regulades les de professor/a d'educa-

ció secundària obligatòria i batxillerat, de formació professional i d'ensenyaments d'idiomes, l'exercici de les quals requereix estar en possessió de les titulacions acadèmiques corresponents i tenir la formació pedagògica i didàctica que el Govern establisca per a cada ensenyament. L'article 100 del capítol III especifica la formació inicial del professorat.

D'altra banda, la responsabilitat del desenvolupament del màster correspon a les universitats, que n'han verificat les propostes en l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (ANECA), seguint les directrius del Ministeri d'Educació. Ara bé, a nivell organitzatiu la posada en marxa del màster a la nostra Universitat ha suposat un esforç important per part de tots els implicats. A continuació, tractaré d'aclarir el desenvolupament del pla d'estudis del màster en Professor/a d'Educació Secundària de la Universitat de València.

El Màster en Professor/a d'Educació Secundària

El pla d'estudis del màster pretén formar i capacitar professionalment el professorat en els coneixements científics necessaris de caràcter psicopedagògic i didàctic; persegueix estimular el desenvolupament de l'exercici professional per mitjà de la reflexió crítica en tota la seua amplitud: integració en un claustre, participació activa en un projecte curricular de centre; capacita en les eines necessàries per a una adequada innovació docent i iniciar a la recerca educativa, facilitadora de la regeneració permanent de la pràctica docent. Finalment, les pràctiques proporcionen una primera experiència de l'exercici de la professió docent.

Per poder accedir-hi, s'exigeix un nivell B1 d'idioma estranger: en l'actual curs, en la preinscripció, el 48% dels estudiants van acreditar aquest nivell. El Centre d'Idiomes de la Universitat de València realitzà proves per acreditar aquest nivell al 52% restant. Les proves les van superar el 83% dels alumnes que s'hi van presentar. I per poder acabar el màster, es necessita un nivell C1 en les dues llengües oficials de la Universitat de València (castellà i

català). El requisit del castellà afecta l'alumnat no castellanoparlant. El requisit del valencià afecta tots els alumnes del màster. Actualment, el 35,23% dels estudiants acredita el valencià (taula 1). Per la seua banda, el Servei de Política Lingüística de la UV organitza cursos de formació i realitza proves de nivell. A la taula 1 es pot observar el nombre d'estudiants matriculats per especialitat i el nivell de valencià a l'inici del màster.

Taula 1: Distribució del nombre d'estudiants per especialitat, curs 2010-2011

ESPECIALITAT	ESTUDIANTS MATRICULATS	VALENCIÀ (nivell mitjà)
Biologia i Geologia	46	17
Biosanitàries (FP)	24	11
Dibuix	85	24
Economia	31	11
Educació Física	50	20
Empresa, Comerç i Turisme (FP)	38	14
Filosofia	17	4
Física i Química	39	16
Formació i Orientació Laboral	38	13
Geografia i Història	70	17
Informàtica i Sistemes Electrònics (FP)	35	9
Llengua Castellana i Literatura	72	30
Llengua Catalana (Valencià) i la seua Literatura	20	13
Llengua Estrangera: Alemany	8	2
Llengua Estrangera: Anglès	91	38
Llengua Estrangera: Francès	16	2
Llengües i Cultures Clàssiques	5	1
Matemàtiques	34	19
Música	48	13
Orientació Educativa	29	10
Serveis Socioculturals i a la Comunitat (FP)	30	12
Tecnologia i Processos Industrials	68	19
TOTAL	894	315
		35,23%

El màster consta de dues parts: un mòdul genèric, comú per a tot l'estudiantat, i un altre d'específic, propi per a cada una de les especialitats. A més, és obligatòria la realització de les pràctiques en un centre educatiu i l'elaboració d'un treball de fi de màster (taula 2). El curs acadèmic, a temps complet, té 60 crèdits ECTS (1 crèdit = 25 hores). La dedicació a les matèries genèriques i específiques és de 44 crèdits.

Taula 2: Configuració del màster

Mòdul genèric

Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat	4 crèdits
Processos i contextos educatius	8 crèdits
Societat, família i educació	4 crèdits

Mòdul específic

Complements per a la formació disciplinària	6 crèdits
Aprenentatge i ensenyament de la matèria corresponent a l'especialitat	16 crèdits
Innovació docent i iniciació a la recerca educativa en l'especialitat corresponent	6 crèdits

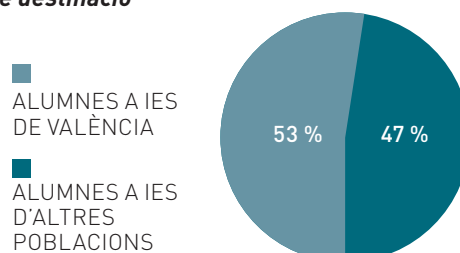
Pràctiques	10 crèdits
-------------------	------------

Treball de fi de màster	6 crèdits
--------------------------------	-----------

Complir amb les necessitats educatives del màster ha representat un esforç important, ja que hi estan impartint docència durant aquest curs 265 professors, pertanyents a 31 departaments de la Universitat de València. El 51,94% d'aquests són professorat associat i el 48,06% són professorat de plantilla. Del total, el 38,11% tenen el títol de doctor/a. Una part d'aquest professorat tutoritza el pràcticum i el treball de fi de màster, i forma part dels tribunals que avaluen. D'altra banda, un bon grapat del professorat associat prové de l'ensenyament secundari, aportant l'experiència acumulada del dia a dia amb els seus estudiants. També realitzen funcions de coordinació al centre, tutorització del pràcticum i del treball de fi de màster, i poden formar part dels tribunals dels treballs.

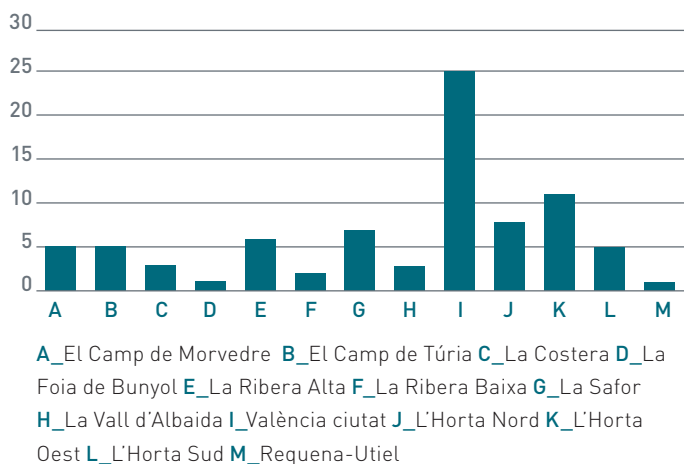
Considerem que les pràctiques són una de les matèries més importants del pla d'estudis (10 crèdits, 8 setmanes de durada). Els centres educatius que participen en el pràcticum han d'estar reconeguts, com també els tutors (Ordre de 30 de setembre de 2009). Per als estudiants, és la part formativa que els permet conèixer les característiques reals de la professió i desplegar les competències útils per a l'acció docent; els servirà també per comprovar si es veuen exercint la professió. Fet i fet, atribueixen una funció de socialització al pràcticum. Dels 894 estudiants matriculats aquest curs (hi havia 1.200 places), el 53% realitza les pràctiques a centres de la ciutat de València i el 47% restant a altres poblacions (gràfica 1).

Gràfica 1: Distribució de l'alumnat segons la localització de l'IES de destinació

En el pràcticum, hi participen 82 centres, dels quals el 30% pertany a la ciutat de València i el 70% a altres comarques (gràfica 2).

Gràfica 2: Distribució dels centres per comarques

Quant al professorat, 615 tutors/es del pràcticum pertanyen als IES i 136, a departaments de la Universitat. Per tant, per als 894 estudiants matriculats durant aquest curs calen 84 centres, 616 professors/es tutors/es de centres i 136 professors/es tutors/es d'Universitat. En acabar el període de les pràctiques, l'estudiantat n'ha de presentar una memòria, que avaluaran el professor/a tutor/a de l'IES i el professor/a tutor/a d'Universitat.

Des de la Comissió Coordinadora Acadèmica del màster, considerem que el pràcticum és alguna cosa més que un període d'immersió en la pràctica professional docent, sinó que facilita l'adequació de la teoria rebuda en el màster i el període de pràctiques als centres de formació, on la figura del professor/a tutor/a és fonamental. Per això, ja el curs passat es van organitzar reunions amb els coordinadors dels centres. Durant aquest curs hem organitzat la I Trobada de Tutors del Pràcticum, que va tenir lloc el 16 de desembre, amb els objectius d'informar el professorat de secundària dels propòsits, l'estructura i el contingut del màster, coordinar els objectius i tasques que es faran en el pràcticum entre el professorat d'Universitat i de secundària de les diferents especialitats, facilitar el contacte i la comunicació entre els professors tutors de la Universitat i de la Conselleria, proporcionar eines que faciliten la tasca de tutela del pràcticum, i detectar propostes de millora.

Pel seu torn, el treball fi de màster ha d'estar vinculat amb el pràcticum; ha de ser un treball original, fonamentat teòricament i amb una proposta docent ajustada a la normativa de la Universitat. És un document il·lustratiu del treball autònom de l'estudiantat, sota la supervisió d'un professor/a tutor/a de la seua especialitat del màster.

Reptes futurs

En la comunicació de la Comissió Europea 2020: *Una estratègia per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador*, es proposen per a la UE cinc objectius quantificables per al 2020, per garantir l'equitat i la cohesió social davant els reptes plantejats per la societat del coneixement. En aquesta comunicació es defineix un escenari de canvis pedagògics en què una educació per a tots cobra ple sentit en el marc de l'aprenentatge al llarg de la vida.

D'altra banda, del 4 al 16 de novembre del 2010 es va realitzar a Toledo el I Congrés Estatal sobre el Màster de Formació dels Professors d'Educació Secundària, on es va destacar la necessitat d'ampliar el màster a 120 crèdits, i dedicar un curs complet al pràcticum, a més de qüestionar el fet que la selecció dels estudiants depenga únicament de l'expedient acadèmic i no s'hi tinguen en compte altres factors relacionats amb les competències professionals dels estudiants, cosa que es fa a d'altres països europeus.

Igualment, es va plantejar el relleu generacional de docents en les pròximes dècades, situant en primer pla d'actualitat la formació del professorat. Així, podríem afirmar que mitjançant aquest màster està en joc, no solament el model de formació, sinó també el futur dels professionals en els pròxims anys. El professorat de l'educació secundària obligatòria, de batxillerat, de formació professional i d'ensenyaments d'idiomes, és a dir, els professionals de l'educació de la primera meitat del segle XXI, són els estudiants que avui es troben fent el màster, i per això la responsabilitat institucional de preparar-los adequadament –científicament, pedagògicament i didàcticament– per afrontar els reptes que plantegen una educació de qualitat i atendre les necessitats la societat.

Per la nostra part, podem dir que durant el primer curs d'implantació del màster n'hi ha hagut aspectes positius i negatius. No es pot dubtar de la seua complexitat i que una estructura com la nostra exigeix un alt nivell d'organització i de coordinació. Creiem que s'ha de treballar per aconseguir uns equips estables de professorat per a cada una de les especialitats del màster, que tinguen com a objectiu prioritari desenvolupar tots els elements que ajuden el futur professorat de secundària a construir la seua identitat professional. Sens dubte, la nova formació del professorat de secundària té les condicions per fer un pas important cap endavant. Aquesta segona edició, l'hem millorada àmpliament en relació amb la primera, però queden encara reptes i aspectes a millorar que ja en aquest curs hem pogut constatar. Si el nostre lloc és l'EEES, anirem aprenent, perquè generar coneixement és anar cap a allò que encara està per fer. ■

L'ACCÉS

A LES PROFESSIONS D'ADVOCACIA I PROCURADORIA

Salvador Montesinos

Degà de la Facultat de Dret.
Universitat de València

El pròxim 31 d'octubre de 2011 entrarà en vigor la Llei 34/2006, de 30 d'octubre, d'accés a les professions d'advocat/da i procurador/a dels tribunals (d'ara endavant *Llei d'accés*). Aquesta llei és, amb tota probabilitat, una de les normes amb una *vacatio legis* més prolongada del nostre ordenament jurídic, si no la que més. Atès l'important canvi que comportarà en l'accés dels titulats i titulades en Dret a l'exercici d'aquestes dues professions, amb aquesta demora de cinc anys en l'entrada en vigor de la llei es tractava de preservar la situació jurídica dels estudiants i les estudiantes que iniciaren els estudis universitaris de Dret abans de la seua promulgació, tot tenint en compte la durada dels estudis universitaris de llicenciatura.

Les implicacions de la *Llei d'accés*

Amb l'entrada en vigor d'aquesta llei, els estudis universitaris de Dret deixaran de donar accés directe a la inscripció en els col·legis professionals i, per tant, a l'exercici de l'advocacia i la procuradoria en els tribunals. El nou model d'accés de la llei pretén una homologació amb els sistemes del nostre entorn, així com també una major qualitat en l'exercici de dues professions que, pel seu caràcter coadjuvant de l'administració de justícia, es consideren d'extraordinària rellevància per a la tutela judicial efectiva dels drets i interessos legítims de la ciutadania.

L'obtenció dels títols professionals regulats per la llei requerirà la realització d'un període de formació especialitzada i la superació d'una prova final de capacitat professional. Segons la *Llei d'accés*, la formació requerida es podrà adquirir bé a través d'un màster universitari, bé a través de cursos organitzats per les escoles de pràctica jurídica creades pels col·legis d'advocats que hagen estat homologades pel Consell General de l'Advocacia, i haurà d'incloure la realització d'un període de pràctiques externes. Ambdues fórmules requeriran, en qualsevol cas, un conveni entre almenys una universitat i un col·legi professional per tal de garantir la qualitat de la formació impartida i la de les pràctiques.

«S'està perdent l'oportunitat d'abordar amb un plantejament general l'accés a totes les professions per a les quals s'exigeix, i se seguirà exigint, estar en possessió d'un títol universitari en Dret»

La llei afectarà les estudiantes i els estudiants de Dret que es titulen amb posterioritat a la seua entrada en vigor, siga com a llicenciats o graduats. En canvi, els titulats abans d'aquesta data disposaran transitòriament d'un període de dos anys amb posterioritat a l'entrada en vigor de la llei per a col·legiar-se i poder exercir l'advocacia o la procuradoria sense haver d'obtenir el corresponent títol professional. És evident, en qualsevol cas, que tots els estudiants i les estudiantes que ingressen en el futur en els estudis de grau en Dret es veuran afectats per la *Llei d'accés*.

Sorprenentment, en el moment d'escriure aquest article encara no ha vist la llum el desplegament reglamentari que requereix la *Llei d'accés* i que ha de concretar aspectes tan rellevants com ara els continguts i les competències que hauran d'incloure els cursos de formació, o les característiques de la prova final de capacitat. Aquesta demora ha estat motivada, en bona mesura, per l'aprovació amb posterioritat a la *Llei d'accés* del nou marc regulador dels ensenyaments universitaris, amb la qual cosa s'ha posat de manifest una certa manca d'harmonia entre ambdós àmbits normatius que es pretén superar a través del reglament de la *Llei d'accés*, i que està resultant bastant complex. Així, en aquest procés s'ha fet evident la necessitat de tenir directrius per als estudiants de grau en Dret, cosa que no ha estat possible per considerar que ja no donen accés directe a professions regulades.

No obstant això, tenint en compte el text de la *Llei d'accés* i l'estat actual de tramitació del seu reglament, ja es poden avançar alguns dels aspectes més rellevants del període de formació i de l'avaluació final que exigiran per a l'obtenció del corresponent títol professional. Així, juntament

a les dues vies previstes expressament per la llei (el màster universitari o el curs d'una escola de pràctica jurídica), els darrers esborranys del reglament preveuen una tercera possibilitat basada en la col·laboració entre universitats i col·legis professionals, què serà, probablement, la que acabarà predominant en la forma i els efectes, igualment, d'un màster universitari oficial.

Siga quina siga la fórmula elegida, la càrrega lectiva serà de 60 crèdits del sistema europeu de transferència de crèdits (ECTS) més 30 crèdits de pràctiques externes, que s'hauran de cursar de forma simultània o successiva en despatxos professionals i altres institucions relacionades amb l'exercici d'aquestes professions. El professorat del màster haurà d'estar integrat de forma equilibrada per docents universitaris i per professionals de l'advocacia o la procuradoria, els quals seran els qui assumiran la tutorització de les pràctiques externes.

D'altra banda, com assenyala l'article 7 de la *Llei d'accés*, la prova final de capacització té per objecte acreditar l'adquisició d'una formació pràctica suficient per a l'exercici de l'advocacia i de la procuradoria i el coneixement de les respectives normes deontològiques i d'organització. Aquests hauran de ser també, en conseqüència, els continguts del màster, que anirà orientat fonamentalment a l'adquisició dels coneixements i competències que requereix la pràctica professional especialitzada, més enllà de la formació de caràcter generalista que correspon als estudis de grau. Pel que fa a la prova final, tindrà caràcter únic per a tot el territori de l'Estat, es convocarà amb una periodicitat mínima anual i no podrà implicar una limitació de places.

Tot plegat, l'obtenció del títol professional requerirà un període mínim entre un any i mig i dos anys addicionals als estudis de grau, abans que els titulats universitaris es puguin incorporar plenament a l'exercici d'aquestes professions. És, més o menys, el mateix temps que actualment requereix la superació dels cursos de les escoles de pràctica jurídica i de la prova de capacització que poden exigir els col·legis d'advocats abans de poder incorporar-se al torn d'ofici general, al qual és evident que haurà de donar accés també en el futur l'obtenció del títol professional.

No puc deixar de posar de manifest, per últim, que en aquest procés s'està perdent l'oportunitat d'abordar amb un plantejament general l'accés a totes les professions per a les quals s'exigeix, i se seguirà exigint, estar en possessió d'un títol universitari en Dret. Queden pendants de resoldre algunes incògnites sobre els requisits que s'exigiran als futurs graduats i graduades per a l'accés a professions com les de jutge/jutgessa, fiscal, secretari/secretària judicial o a les anomenades professions oficials de notari/notària i registrador/registradora. Així, ara per ara no està clar si caldrà igualment la realització d'un màster universitari per a poder accedir a les oposicions exigides en aquests casos, com ja preveuen algunes lleis autonòmiques de funció pública per a l'accés als cosos de funcionaris del grup A1, i, en aquest cas, si servirà qualsevol màster amb continguts jurídics, si el màster haurà de tenir un contingut específic per a cada professió, com en el cas de l'advocacia i la procuradoria, o si, en canvi, acabarà imposant-se un màster únic d'accés a totes les professions jurídiques. ■

ELS GRAUS, LES PROFESSIONS REGULADES I L'ACCÉS A L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Andrés Boix

Professor del Departament
de Dret Administratiu.
Universitat de València

La reforma dels estudis universitaris que s'ha dut a terme al nostre país en el procés d'harmonització europea emmarcat en l'anomenat *sistema de Bologna*, ha tornat a fer paleses les tensions tradicionals que arrossega la sempre conflictiva qüestió de la vinculació entre els títols acadèmics i l'accés a l'exercici d'una professió, ja siga en el mercat privat ja siga en el sistema d'ocupació pública. Les tensions jurídiques que s'hi manifesten són, si més no, el reflex de tensions socials. És necessari, per aquesta raó, identificar sumàriament els vectors del conflicte, que es presenten de manera diferent segons els casos i depenent de si parlem d'ocupació pública o privada, però que en el fons s'assemblen molt.

Quan es tracta del mercat professional privat, l'establiment de prohibicions d'exercici o la imposició d'una titulació per a poder actuar en determinats àmbits laborals comporta un efecte d'exclusió i una minoració de la competència que sempre ha estat buscada pels professionals ja instal·lats per tal de protegir el seu mercat. Aquest efecte ha estat molt combatut per l'estat modern, especialment quan les imposicions venien d'agents privats (de tipus gremial), però també moltes limitacions imposades per les administracions (pensem, per exemple, en la regulació, emparada per l'Estat, de col·legis professionals de tanta tradició com els de metges o els d'advocats) han estat i continuen sent combatudes per institucions com ara la Comissió Nacional de la Competència, per entendre que comporten limitacions que no tenen massa justificació actualment. En una línia semblant, la Institució Lliure d'Ensenyança, amb Giner de los Ríos al capdavant, va manifestar fa un segle la total oposició a l'establiment de limitacions de l'exercici professional, ja foren aquestes de caire públic o privat. En canvi, l'Estat espanyol, sota el franquisme, va restringir l'accés a moltes professions amb prohibicions emparades per normes públiques i fins i tot establint càstigs amb penes de presó per als que foren declarats culpables de delictes com *l'intrusisme professional*.

A hores d'ara, en el mercat privat hem arribat a un punt d'equilibri inestable en què la intervenció pública ha anat desapareixent en les seues manifestacions més cridaneres (per exemple, la regulació penal ha esdevingut més tova), alhora que s'ha imposat un model de regulació administrativa per a més professions i activitats. Es tracta de barreres d'entrada que no són massa complicades de superar, perquè, a més, l'Estat ha acceptat que agents formatius privats participen en el procés d'acreditació de la formació escament a cada cas. És una característica del món en què vivim la quantitat de títols, acreditacions i certificacions d'aptitud que s'exigeixen per desenvolupar activitats professionals de tot tipus, per raons de seguretat o de garantia de la qualitat del servei.

L'administració juga un paper importantíssim en un context com el descrit. Perquè, més enllà de les prescripcions legals, li acaba pertocant de calibrar on ha de posar-se el llindar, a partir de quin punt s'ha d'exigir una capacitació i quina haurà de ser aquesta. En aquest model intervencionista és on se situa l'important conflicte, en el fons neogremial, sobre la capacitació que tindran els nous graus (normalment de quatre anys) i, en alguns casos, si aquesta capacitació ha d'equivaler a les antigues diplomatures i enginyeries tècniques (de tres anys) o a les antigues llicenciatures i enginyeries superiors (de cinc anys). Resulta evident que la baralla és més formal que una altra cosa, però de conseqüències pràctiques molt importants, perquè estem parlant de la protecció d'interessos dels col·lectius ja establerts. Pel que sembla, les coses han de concloure amb la diferenciació entre els títols de grau i els títols de màster,

«Hi ha, a més, una certa lògica en què l'existència dels títols de grau i màster, com a títols acadèmics diferenciats, cree vetes de mercat diferents en les respectives professions»

la qual cosa, en moltes ocasions i atès el ventall de diversificació curricular associat als màsters, tindrà poc de sentit. En canvi, sembla que serà l'única manera de mantenir les tradicionals diferències que, segons es veu, es considera que han de subsistir. Compte, a més, amb els problemes addicionals que aquestes diferenciacions poden plantejar entre els actuals graduats i els antics diplomats o llicenciats. En qualsevol cas, està fortament arrelada la idea que aquesta diferenciació és necessària i està justificada, i en conseqüència, que el mercat privat ha de ser intervingut administrativament a partir d'aquest disseny previ sobre la capacitat personal dels treballadors i que no és el mercat el qui, des d'un determinat punt, ha de discriminar. Com ja hem dit abans, en el fons, aquest disseny es pot qualificar de neogremialista.

De manera semblant, les diferenciacions arribaran a l'administració pública, on, com es sabut, a Espanya, s'havia generalitzat la divisió dels treballadors públics en grups que, almenys formalment i inicial, estaven diferenciats per la titulació exigida per accedir-hi. El grup A, el cim de la funció pública, estava reservat a les llicenciatures. I, de manera raonable i coherent amb aquest disseny, els llocs de treball definits com A eren aquells on les tasques realitzades feien necessari un nivell de capacitats i coneixements propis de les titulacions universitàries superiors. Tothom coneix els problemes pràctics que aquest disseny va comportar, el major dels quals fou la manca generalitzada de sensatesa en la determinació de quins llocs eren d'un tipus o d'un altre, qüestió que, a més, no plantejava problemes pràctics greus, perquè el personal al servei de les administracions públiques sol estar molt sovint sobrecapacitat (molts llicenciats i llicenciades ocupen llocs de treball de grup B o C).

En aquest context han aparegut els graus i la nova Llei de la funció pública (Llei 7/2007, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic), en què les equivalències definitives encara no estan resoltes. Sembla, inicialment, que el títol de grau siga suficient per a accedir al subgrup A1 (el màxim establert en la llei actual), mentre que el subgrup A2 s'equipara, de moment, a l'anterior grup B. Però, si aquesta és la situació dels títols anteriors (llicenciatures, diplomatures i enginyeries tècniques i superiors), què passarà amb l'esquema de grau i màster? Perquè la llei permet pujar el grau d'exigència i, a més, que la decisió siga sectorial, la qual cosa agreujarà els problemes per raó de discriminació dins els diferents cossos funcionaris. Potser no tardarem molt a trobar àmbits en què l'administració determinarà que el subgrup A1 requereix un títol de màster. I com passa en el sector privat, la pluralitat de l'oferta de màsters i la difícil vinculació d'aquests amb les tasques realitzades en la realitat planteja molts dubtes sobre la segmentació, artificial i normativa, del mercat de treball. Més encara quan l'accés a l'administració pública ha de comportar la superació d'unes proves selectives específiques.

Malgrat la complicació i la indefinició d'aquest disseny, sembla que els trets essencials del model que tindrem en un futur pròxim ja estan més o menys clars. Hi ha, a més, una certa lògica en què l'existència dels títols de grau i màster, com a títols acadèmics diferenciats, cree vetes de mercat diferents en les respectives professions. La qüestió, en realitat, és fins a quin punt és raonable que aquest procés siga induït i guiat per normes de dret públic d'obligatori compliment. Perquè, quins són els interessos públics que defenen aquestes normes? O estem simplement segmentant mercats i protegint alguns col·lectius? ■

ELS TÍTOLS

DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

I LES PROFESSIONS REGULADES

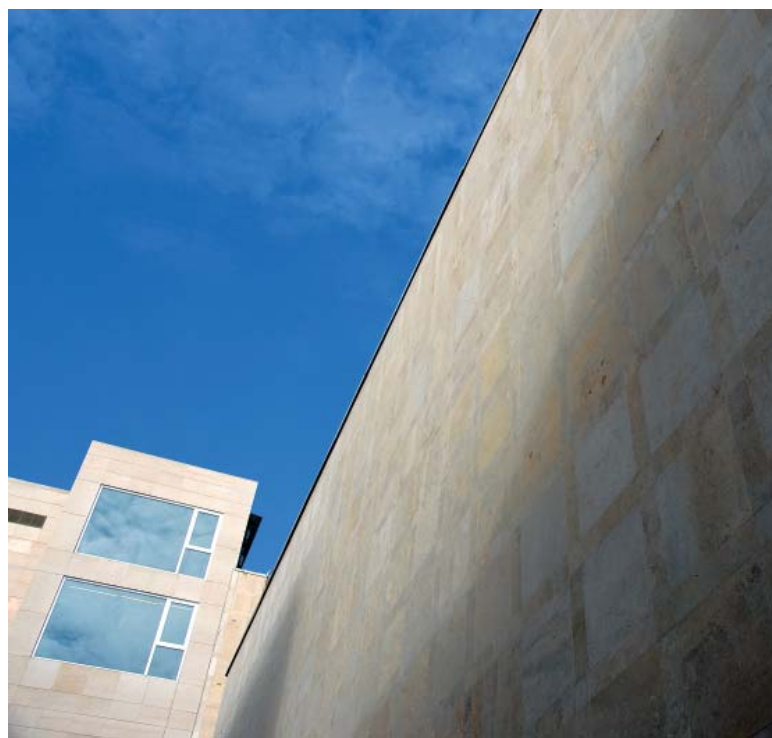
Assumpta Marco

Cap del Servei d'Estudiants.
Universitat de València

La reforma dels plans d'estudi en què la universitat espanyola està immersa des de fa ja una dècada, coneguda com a *pla de Bolonya* o espai europeu d'educació superior (EEES), ha comportat canvis en la nostra estructura universitària:

- Canvis en l'ordenació dels ensenyaments, pels quals s'ha passat d'un accés paral·lel en què coexistien titulacions de tres i de cinc anys, a un accés seqüencial amb una incorporació a la universitat a través de titulacions de grau de quatre anys, des de les quals es pot accedir als ensenyaments de màster.
- Canvis metodològics, basats en la idea que l'ensenyament s'ha de centrar en el que aprèn l'estudiant més que en el que ensenya el professorat. En aquest sentit, els plans d'estudi han de reflectir, a més dels continguts formatius, les competències que han d'adquirir els estudiants.
- Canvis en la concepció de l'elaboració dels plans d'estudi, pels quals s'ha passat d'un catàleg tancat i uniforme per a tot Espanya, a un ventall obert en el qual les universitats poden dissenyar els ensenyaments que consideren adequats, d'acord amb les seues potencialitats i les necessitats de formació del seu entorn.

Aquest últim aspecte, que és, potser, l'aspecte del qual s'ha parlat menys, no s'aplica d'igual forma als títols que habiliten per a l'exercici de professions regulades, és a dir, les activitats o el conjunt d'activitats professionals per a l'accés, exercici o modalitat d'exercici, de les quals s'exigeix posseir determinades qualificacions professionals, en virtut de disposicions legals, reglamentàries o administratives. Aquestes professions necessiten de l'establiment de condicions a les quals s'han d'adequar els plans d'estudi per garantir la possessió de les competències i dels coneixements escaients a l'exercici professional corresponent. Així, aquestes titulacions estan sotmeses a disposicions nacionals i/o europees, i, en tals casos, els plans d'estudi han de respondre a unes direc-

trius semblants a les directrius generals pròpies dels anteriors plans, que estan determinades i regulades per ordres ministerials.

En aquest bloc de titulacions es troben la majoria de les titulacions de la branca de Ciències de la Salut i de la branca d'Enginyeria i Arquitectura, i algunes titulacions de la branca de Ciències Socials i Jurídiques. En la taula 1 s'indiquen les professions regulades per a l'exercici de les quals cal posseir una titulació de grau, juntament amb l'ordre ministerial en què s'estableixen els requisits per a la verificació dels títols universitaris oficials que habiliten per al seu exercici. És important de destacar que si bé la duració habitual d'un grau és de 240 crèdits del sistema europeu de transferència de crèdits (ECTS), la duració de molts dels graus que habiliten per a l'exercici

d'una professió regulada és superior. Així, els títols que habiliten per a les professions de dentista, farmacèutic/a, veterinari/a i arquitecte/a tenen una duració de 300 crèdits ECTS, i el títol que habilita per a la professió de metge/essa té 360 crèdits ECTS.

En alguns casos l'habilitació per a l'exercici d'una professió regulada no s'obté a partir d'una titulació de grau, sinó a partir d'una titulació de màster, que necessàriament es cursarà després d'obtenir la titulació de grau corresponent, com es pot observar en la taula 2.

Taula 1. Professions regulades per a l'exercici de les quals cal posseir una titulació de grau

Professió regulada	Ordre	BOE
Dentista	CIN/2136/2008	19 juliol 2008
Infermer/a responsable de cures generals	CIN/2134/2008	19 juliol 2008
Farmacèutic/a	CIN/2137/2008	19 juliol 2008
Fisioterapeuta	CIN/2135/2008	19 juliol 2008
Logopeda	CIN/726/2009	26 març 2009
Metge/essa	ECI/332/2008	15 febrer 2008
Nutricionista, Dietista	CIN/730/2009	26 març 2009
Òptic/a, Optometrista	CIN/727/2009	26 març 2009
Podòleg/òloga	CIN/728/2009	26 març 2009
Terapeuta ocupacional	CIN/729/2009	26 març 2009
Veterinari/a	ECI/333/2008	15 febrer 2008
Arquitecte/a	ECI/3856/2007	29 desembre 2007
Arquitecte/a tècnic/a	ECI/3855/2007	29 desembre 2007
Enginyer/a tècnic/a aeronàutic/a	CIN/308/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a agrícola	CIN/323/2009	19 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a forestal	CIN/324/2009	19 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a industrial	CIN/351/2009	20 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a de mines	CIN/306/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a naval	CIN/350/2009	20 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a d'obres públiques	CIN/307/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a de telecomunicació	CIN/352/2009	20 febrer 2009
Enginyer/a tècnic/a de topografia	CIN/353/2009	20 febrer 2009
Mestre/a d'educació infantil	ECI/3854/2007	29 desembre 2007
Mestre/a d'educació primària	ECI/3857/2007	29 desembre 2007

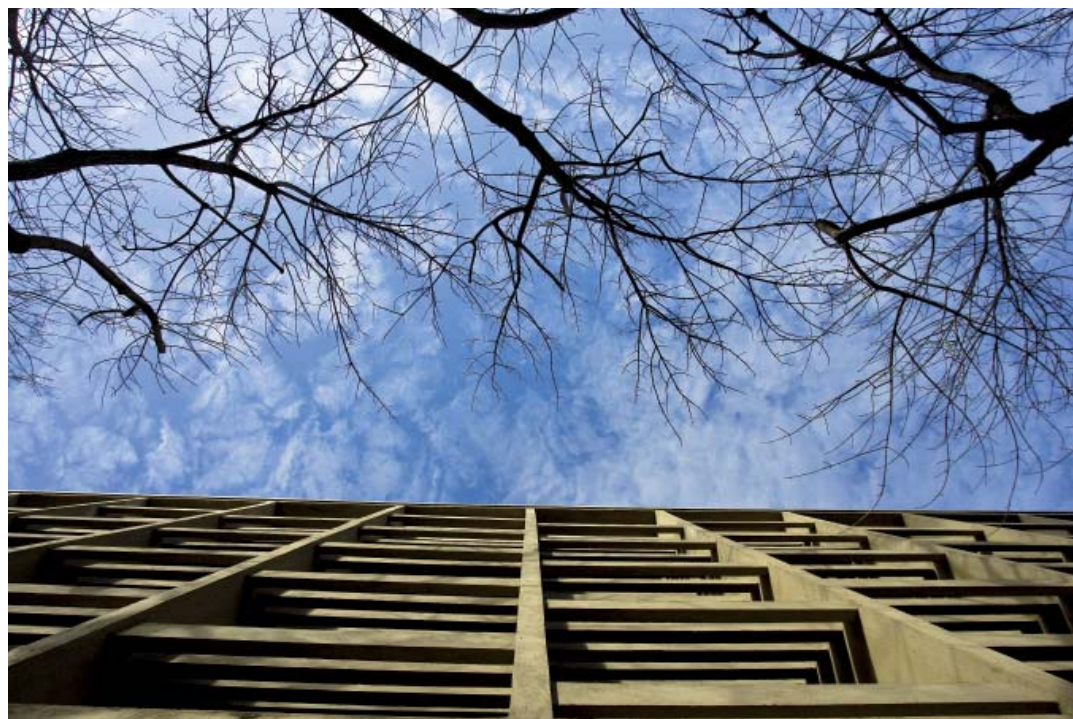
Taula 2. Professions regulades per a l'exercici de les quals cal posseir una titulació de màster

Professió regulada	Ordre	BOE
Enginyer/a aeronàutic/a	CIN/312/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a agrònom/a	CIN/325/2009	19 febrer 2009
Enginyer/a de camins, canals i ports	CIN/309/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a industrial	CIN/311/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a de mines	CIN/310/2009	18 febrer 2009
Enginyer/a forestal	CIN/326/2009	19 febrer 2009
Enginyer/a naval i oceànic/a	CIN/354/2009	20 febrer 2009
Enginyer/a de telecomunicació	CIN/355/2009	20 febrer 2009
Professor/a d'educació secundària obligatòria i batxillerat, formació professional i ensenyament d'idiomes	ECI/3858/2007	29 desembre 2007
Advocat/ada	En projecte	
Procurador/a		
Psicòleg/òloga sanitari/a	En projecte	

Taula 3. Titulacions de la Universitat de València que habiliten per a l'exercici de professions regulades

Branca de coneixement	Titulació	Professió regulada	Centre
Ciències de la Salut	Grau en Medicina	Metge/essa	Facultat de Medicina i Odontologia
	Grau en Odontologia	Dentista	
	Grau en Infermeria	Infermer /a	EU d'Infermeria i Podologia
	Grau en Podologia	Podòleg/òloga	
	Grau en Fisioteràpia	Fisioterapeuta	EU de Fisioteràpia
	Grau en Farmàcia	Farmacèutic/a	Facultat de Farmàcia
	Grau en Nutrició Humana i Dietètica	Nutricionista, Dietista	
	Grau en Logopèdia	Logopeda	Facultat de Psicologia
	Grau en Òptica i Optometria	Òptic/a, Optometrista	Facultat de Física
	Grau en Veterinària ¹	Veterinari/a	Facultat de Veterinària
	Màster en Psicologia Clínica ²	Psicòleg/òloga sanitari/a	Facultat de Psicologia
	Grau en Mestre/a en Educació Infantil	Mestre/a d'educació infantil	EU de Magisteri
	Grau en Mestre/a en Educació Primària	Mestra/a d'educació primària	
Ciències Socials i Jurídiques	Màster en Professor/a d'Educació Secundària	Professor/a d'educació secundària obligatòria, i batxillerat formació professional i ensenyaments d'idiomes	EU de Magisteri / Facultat de Filosofia i Ciències l'Educació
	Màster en Advocacia ³	Advocat/a i Procurador/a	Facultat de Dret
Enginyeria i Arquitectura	Grau en Enginyeria Química	Enginyer/a tècnic/a industrial	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria
	Grau en Enginyeria Electrònica Industrial	Enginyer/a tècnic/ a industrial	
	Grau en Enginyeria Electrònica de Telecomunicació	Enginyer/a tècnic/ a de telecomunicació	
	Grau en Enginyeria Telemàtica	Enginyer/a tècnic/a de telecomunicació	
	Màster en Telecomunicació ⁴	Enginyer/a de telecomunicació	

1. En tramitació. 2. En projecte. 3. En projecte. Actualment s'imparteix un màster en col·laboració amb el Col·legi d'Advocats. 4. Per al curs 2011-2012.

La Universitat de València imparteix en l'actualitat 53 titulacions de grau, quatre dobles titulacions i 90 màsters oficials. En la taula 3 s'indiquen les titulacions de la Universitat de València que habiliten per a l'exercici d'una professió regulada, amb la professió per a la qual habiliten i el centre responsable de la titulació.

La Universitat de València té una gran experiència docent i investigadora en Ciències de la Salut, i, com es pot comprovar, imparteix pràcticament tots els estudis de les titulacions d'aquesta branca de coneixement que habiliten per a l'exercici d'una professió. Cal dir que en aquests moments està en fase de revisió la titulació que rebran els estudiants dels ensenyaments de Salut que tenen 300 o més crèdits ECTS, és a dir, Medicina, Odontologia, Farmàcia i Veterinària. Tot i que, en principi, es tracta de titulacions de grau, d'acord amb la duració i característiques d'aquests estudis, la titulació final podria ser la de màster.

En la branca de les Ciències Socials i Jurídiques, i més concretament en l'àmbit de l'educació, la Universitat de València imparteix tots els estudis de les titulacions que habiliten per a l'exercici professional, les dues titulacions de grau en Mestre/a i el Màster en Professor/a d'Educació Secundària. En aquest últim, la Universitat de València és la que més places té, i en més especialitats, de tot el sistema universitari valencià. L'oferta en aquesta branca

es completa amb la titulació del grau en Dret, després de la qual es podrà accedir al Màster en Advocacia, que és la titulació que donarà accés a les professions d'advocat/a i procurador/a.

Finalment, encara que les titulacions de la branca d'Enginyeria i Arquitectura que imparteix la Universitat de València no són moltes, és important indicar que són aquelles en què disposa d'una experiència i trajectòria professional. En l'àmbit de l'enginyeria industrial s'imparteixen dues titulacions que habiliten per a l'exercici de la professió d'enginyer/a tècnic/a industrial, amb perfil químic o electrònic. En el camp de l'enginyeria de telecomunicacions s'imparteixen dues titulacions que habiliten per a l'exercici de la professió d'enginyer/a tècnic/a de telecomunicació, amb perfil electrònic o telemàtic. Aquests dos perfils es podran cursar a partir del pròxim curs en una estructura de doble titulació que oferirà un major ventall d'eixides professionals. Aquesta oferta es completa amb el Màster en Telecomunicacions que començarà a impartir-se el pròxim curs i que habilita per a l'exercici de la professió d'enginyer/a de telecomunicacions.

Amb tot això, la Universitat de València destaca com la universitat que té l'oferta més àmplia de titulacions i, al seu torn, com la que té també l'oferta més variada de titulacions que habiliten per a l'exercici de professions regulades. ■

DIÀLEGS

Grau en Finances i Comptabilitat

«Som la titulació amb més estudiants que provenen de cicles formatius»

Coordinació: Magda R. Brox
Fotos: Miguel Lorenzo

1_María Dolores Montagud, coordinadora del grau en Finances i Comptabilitat de la Universitat de València

2_Naomi Round, estudianta de segon de batxillerat del Colegio Palma, de Paterna

3_Mari Cruz Alemany, orientadora del Colegio Palma, de Paterna

4_Andrea Pastor, estudianta de segon de batxillerat del Colegio Palma, de Paterna

ANDREA PASTOR. Quins motius han fet que s'implantara aquest grau a la Universitat de València?

MARÍA DOLORES MONTAGUD. Aquesta carrera no existia a les universitats espanyoles fins que l'agost de 2008, el Consell de Ministres li va atorgar caràcter oficial en inscriure al Registre d'Universitats, Centres i Títols (RUCT) el grau en Finances i Comptabilitat de la Universitat Carles III. És un títol oficial de nova creació. Fins aquest moment la major part de les matèries pròpies d'aquest grau es donaven en ADE i en Empresarials. En canvi, als països anglosaxons la càrrega lectiva dels continguts comptables i financers d'aquestes carreres era molt reduïda perquè els havien absorbit títols específics. Països europeus com ara França, els Estats Units i països amb influència anglosaxona tenien titulacions d'aquest tipus. L'experiència demostrava que el mercat ho demanava. A més, quan miràvem els estudis de l'Observatori d'Inserció Professional i Assessorament Laboral (OPAL) de la Universitat de València i d'alguns portals d'ocupació,

es posava de relleu que la major part de l'oferta laboral, prop del 60%, exigia un perfil formatiu en l'àmbit de l'administració i les finances, i el 40% restant per a les altres àrees de l'empresa. D'aquests estudis també es desprenia que la major part dels llicenciats i llicenciades s'havien especialitzat en aquestes dues àrees fent cursos addicionals. A més, recentment, la televisió va emetre un reportatge sobre el tipus de professionals que demanaven les empreses espanyoles. En primer lloc, hi havia els especialistes en comptabilitat i finances, per davant fins i tot de les enginyeries.

NAOMI ROUND. Quines qualitats hauria de tenir l'estudiantat que vulga cursar aquesta carrera?

MARÍA DOLORES. Com a requisit d'entrada, simplement cal aprovar el batxillerat i la selectivitat o venir d'un cicle formatiu de grau superior. Les assignatures de modalitat que ponderen 0,2 per a Finances i Comptabilitat són: Economia de l'Empresa, Geografia, Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II, Matemàtiques II i Física.

ANDREA. **Però quin és el perfil de l'alumnat que millor encaixa en la titulació?**

MARÍA DOLORES. Han de ser persones motivades per a treballar en àrees administratives i en mercats financers. Estem en un moment en què els comportaments incorrectes en els mercats financers ens han portat a una situació de crisi. I a més, la normativa comptable és cada vegada més complexa.

NAOMI. **Quina és l'estructura del grau?**

MARÍA DOLORES. A diferència de l'estructura d'ADE, que implanta itineraris curriculars per afavorir l'especialització, nosaltres no tenim itineraris perquè el grau ja és una especialització en sí mateix. Hi ha una part de troncalitat molt important en les dues grans àrees, que són finances i comptabilitat, després una àrea de fiscalitat i una altra de mètodes quantitius (estadística, econometria...) prou notòria. Aquests són els quatre grans àmbits. I, a més, tenim un mòdul sobre formació general econòmicopresarial, que aborda la cultura general per a viure en societat des del punt de vista del món dels negocis, que inclou una assignatura d'economia valenciana i altres assignatures que fomenten valors dins la política mediambiental o la igualtat entre dones i homes. Quan l'alumnat arriba a quart pot elegir entre completar la formació amb aquest mòdul o ampliar els coneixements i les competències pròpies del títol.

MARI CRUZ ALEMANY. **El món dels negocis continua sent masculí?**

MARÍA DOLORES. Tradicionalment, en aquesta facultat el nombre de dones supera el d'homes, i, sense voler discriminar, elles solen tenir els millors expedients. Però, és cert que, en general, quan arriben al món laboral han de demostrar més. En la nostra titulació hi ha moltes dones, però la particularitat és que som la titulació amb més estudiants que provenen de cicles formatius de grau superior de tota la Universitat de València, amb un 61%. Per això, ens hem proposat d'establir una sèrie d'activitats d'anivellament per a ells.

ANDREA. **Podríeu explicar-nos en què consisteix la part pràctica del grau.**

MARÍA DOLORES. Tenim una troncalitat molt definida. Hi ha una sola optativa en segon curs, i després, fins a quart, no n'hi ha més. El segon semestre d'aquest últim curs es dedica a les pràctiques en empresa, que són obligatòries (24 crèdits) i a fer el treball de fi de grau, que són sis crèdits més i que ha d'estar vinculat a les pràctiques.

NAOMI. **Pel que fa a la mobilitat dels estudiants, hi ha convenis amb altres universitats?**

MARÍA DOLORES. La Facultat d'Economia té una dilatada experiència a enviar estudiants a l'estranger, a més som

«Tant al nostre país com a Europa el 99% de les empreses són pimes. I els empresaris necessiten professionals que s'ocupen de totes les àrees de l'empresa»

de les universitats espanyoles que més estudiants rebem i enviem. I a més també oferim programes d'intercanvi amb totes les universitats del país on s'imparteix aquest grau.

NAOMI. **Una vegada acabats els estudis de grau, quins màsters s'ofereixen?**

MARÍA DOLORES. Podeu cursar-ne diversos. Per exemple, el Màster en Comptabilitat, Auditoria i Control de Gestió, que tenim a la Facultat. També es pot continuar amb un altre que es diu Ciències Actuarials i Financeres.

MARI CRUZ. **En l'àmbit de l'economia hi ha molts graus. En què es diferencien els uns dels altres?**

MARÍA DOLORES. L'economista és més generalista i treballa més en institucions. Estudia els problemes macroeconòmics, mentre que nosaltres ens situem en l'àmbit de la microeconomia, en l'entorn de l'empresa. ADE és també més generalista i és a partir de tercer quan elegeixen un dels sis itineraris que s'ofereixen com a especialitat. Nosaltres ens dediquem més a la realitat social i empresarial, dominada per la prevalença d'empreses petites i mitjanes, perquè tant al nostre país com a Europa el 99% de les empreses són pimes. I els empresaris necessiten professionals que s'ocupen de totes les àrees de l'empresa.

NAOMI. **Quins consells donaries als estudiants que comencen primer?**

MARÍA DOLORES. En aquest grau són molt importants les matemàtiques. Hi ha també altres matèries a les quals cal donar importància, com ara les competències comunicatives (saber parlar i escriure amb correcció), la comprensió lectora i el treball en equip.

MARI CRUZ. **Com han canviat les classes després de l'adaptació dels estudis a l'espai europeu d'educació superior?**

MARÍA DOLORES. L'assistència a classe és obligatòria i la docència és presencial. Hi ha avaluació contínua que com a mínim representa el 20% de la qualificació final (hi ha assignatures en què arriba a un 50%). També s'estudia la càrrega de treball de l'estudiantat en totes les assignatures, de manera que es procura ajustar-la. És la mateixa idea que hi ha a l'ensenyament secundari, som un claustre de professorat que compartim alumnes. ■

Classe de Comptabilitat Financera a l'Aulari Sud del Campus de Tarongers.

GRAU EN FINANCES I COMPTABILITAT

El perfil de les graduades i els graduats en Finances i Comptabilitat és especialment adequat per a respondre a les necessitats de gestió de les pimes, per a dedicar-se al camp de l'auditoria i a tots els àmbits relacionats amb els serveis financers especialitzats: gestió i assessorament d'entitats financeres, assegurances, empreses consultores, empreses d'auditoria, departaments de comptabilitat, finances, costos, tresoreria, anàlisi i gestió de riscos i d'inversions, etc.

UNA NOVA TITULACIÓ

El grau en Finances i Comptabilitat representa una novetat en els estudis oferts per la Universitat de València. No és una transformació ni l'herència de la diplomatura en Empresarials i té una forta demanda en el mercat.

CENTRE:
Facultat d'Economia
CAMPUS: Els Tarongers
WEB: www.uv.es/economia
TEL.: 963 864 100 (centraleta)
CRÈDITS: 240
CURSOS: 4

PLACES PER A PRIMER:
210 (70 per grup)
NOTA DE TALL: 8,23 (quota general)
MATÈRIES DE FORMACIÓ BÀSICA:
60 crèdits (48 de la branca pròpia)
MATÈRIES OBLIGATÒRIES: 127,5 crèdits
MATÈRIES OPTATIVES: 22,5 crèdits
PRÀCTIQUES EXTERNES OBLIGATÒRIES: 24 crèdits
TREBALL DE FI DE GRAU:
6 crèdits

«Nosaltres no tenim itineraris perquè el grau ja és una especialització»

3

DIÀLEGS

Grau en Enginyeria Multimèdia

«El sector multimèdia viu un auge i necessita professionals»

Coordinació: M. R. Brox
Fotos: Miguel Lorenzo

1_ Inmaculada Coma, coordinadora a la Universitat de València del grau en Enginyeria Multimèdia

2_ Sergio Malonda, estudiant de segon de batxillerat de l'IES Berenguer Dalmau, de Catarroja

3_ David Cervera, estudiant de segon de batxillerat de l'IES Berenguer Dalmau, de Catarroja

4_ María José Pascual, orientadora de l'IES Berenguer Dalmau, de Catarroja

DAVID CERVERA. **Quines eixides professionals té aquesta carrera?**

INMACULADA COMA. Pretenem que l'estudiantat tinga una doble visió. D'una banda, del que són les aplicacions multimèdia en el sentit més ampli de la paraula i, de l'altra, del que és la creació de continguts. La idea és que les persones graduades en aquesta enginyeria puguin crear continguts multimèdia, dedicar-se a la televisió interactiva, fer aplicacions gràfiques i disseny de videojocs.

SERGIO MALONDA. **Quines diferències té aquest grau respecte al grau en Enginyeria Informàtica i al grau en Telemàtica?**

INMACULADA. L'Enginyeria Informàtica està orientada a la creació d'aplicacions informàtiques, de maquinari, de programari, d'arquitectura d'ordinadors. L'Enginyeria Telemàtica està més orientada a xarxes, comunicacions i, en definitiva, a Internet. Totes tres tenen moltes matèries comunes, però en la d'Informàtica s'estudien els llenguatges més genèrics de la programació, mentre que en l'Enginyeria Multimèdia s'estudia més la part de creació de continguts i de llenguatges molt específics.

SERGIO. **Quin futur consideren que té el sector multimèdia a Espanya?**

INMACULADA. Tant a Espanya com a la Comunitat Valenciana és un sector que viu un auge i necessita professionals. Sorgeixen bastants empreses, especialment en la creació de videojocs, però també en la creació de gràfics 3D, per exemple. De fet, a hores d'ara treballem en el desenvolupament d'un màster oficial de videojocs amb empreses del sector. Recentment, un videojoc de l'empresa valenciana Akaoni Studio ha liderat les llistes de vendes al Japó. Tota una gesta que demostra com està evolucionant el sector multimèdia, que tradicionalment s'ha desenvolupat a l'estranger.

MARÍA JOSÉ PASCUAL. **En quin procés està el màster actualment?**

INMACULADA. De moment és un títol propi de la Universitat de València, del qual la meitat dels continguts els realitzem nosaltres i l'altra meitat, l'empresa Akaoni Studio, però volem que tinga un rang oficial i esperem que per al pròxim curs ja es podrà oferir.

MARÍA JOSÉ. **Tinc entès que aquesta enginyeria s'ofereix només a la Universitat de València entre totes les universitats valencianes. Per què es va decidir implantar-la?**

INMACULADA. Vam veure que era un grau que a Catalunya, en concret a la Universitat Ramon Llull, tenia una bona acceptació. A això cal afegir que l'Enginyeria Informàtica sí que s'ofereix en totes les universitats, però aquests professionals sempre tenen un buit de formació perquè no han aprofundit en el sector multimèdia.

DAVID. **Es pot cursar una doble titulació en Multimèdia i en una altra enginyeria?**

INMACULADA. En aquests moments estem dissenyant els plans d'estudis de les dobles titulacions. Els graus són de quatre anys i allò que volem plantejar és que els estudiants puguin tenir la doble titulació en cinc anys. En primer curs, els graus d'Informàtica i de Multimèdia només tenen dues assignatures diferents. En tot cas, l'alumnat es podrà matricular de la doble titulació però si, en un determinat moment, veu que no pot fer les dues, podrà triar en quin dels dos graus continua.

SERGIO. **Aquesta titulació té una projecció a l'estranger?**

INMACULADA. És una titulació que, per descomptat, té moltíssima vigència en molts països, i com que està adaptada a la resta de graus europeus, amb el títol a la mà, es pot fer servir a tot Europa.

DAVID. **En les enginyeries en Informàtica i en Telemàtica, les matemàtiques són claus, també ho són en aquesta titulació?**

INMACULADA. Sí. Les matemàtiques i la física hi són fonamentals. Les Matemàtiques I, per exemple, són un repàs de les que s'imparteixen en el batxillerat, però cal haver-les estudiades, i després hi ha Matemàtiques II i Matemàtiques III. Física només s'imparteix en primer, però després hi ha matèries que la rescaten de manera transversal. És molt convenient haver estudiat totes dues assignatures, encara que no és obligatori com a requisit d'entrada. Hi ha gent que s'hi ha matriculat sense haver-les estudiades i els costa molt més esforç superar algunes assignatures del grau. En aquest sentit, per al curs pròxim estem plantejant fer un curs d'anivellament.

5_ Els participants del diàleg a la Sala de Projecció 3D de l'Institut de Robòtica amb ulleres estereoscòpiques.

6 i 7_ A la Sala de visualització en 3D del mateix Institut, coneguda com a Cave, es reproduïxen escenaris virtuals.

CENTRE:

Escola Tècnica
Superior d'Enginyeria
(ETSE)

CAMPUS: Burjassot

WEB: www.uv.es/etse

TEL.: 963 543 210 / 211

CRÈDITS: 240

CURSOS: 4

**Grau en
Enginyeria Multimèdia**

Aquesta nova titulació proporciona una formació tècnica de caràcter generalista en els instruments i mètodes de l'enginyeria. Alhora, l'aplica a les necessitats derivades del paradigma comunicatiu generat per les tecnologies de la informació i la comunicació i, en particular, pels sistemes multimèdia. Això demana un plantejament multidisciplinari, en què es combina una base tecnològica sòlida i una bona capacitat narrativa i d'organització, les quals permeten el disseny i el desenvolupament de productes multimèdia.

**CORRESPONDÈNCIA
PER AFAVORIR
LA FORMACIÓ CONTÍNUA**

El grau en Enginyeria Multimèdia és nou i té pocs precedents en altres universitats espanyoles. De fet, la Universitat de València és l'única que l'ofereix de tota la Comunitat Valenciana. Això podria explicar que aquesta titulació, acabada d'estrenar el curs 2010-2011, haja tingut una nota de tall més alta que la d'altres enginyeries de la Universitat. La seua implantació respon a la necessitat de la societat de tenir professionals amb aquest perfil i a l'alta inserció laboral que presenta. Els graduats i graduades en Enginyeria Multimèdia són excel·lents integradors tecnològics, capaços de conjugar el caràcter tècnic, l'artístic i el de gestió.

PLACES PER A PRIMER: 50

NOTA DE TALL:

8,267 (quota general)

MATÈRIES DE FORMACIÓ BÀSICA:

60 crèdits (48 de la branca pròpia)

MATÈRIES OBLIGATÒRIES: 126 crèdits

MATÈRIES OPTATIVES: 30 crèdits

PRÀCTIQUES EXTERNES OBLIGATÒRIES:

12 crèdits

TREBALL DE FI DE GRAU:

12 crèdits

«Recentment, un videojoc de l'empresa valenciana Akaoni Studio ha liderat les llistes de vendes al Japó. Tota una gesta que demostra com està evolucionant el sector multimèdia, que tradicionalment s'ha desenvolupat a l'estranger»

MARÍA JOSÉ. És possible la mobilitat entre les titulacions dins de l'Escola?

INMACULADA. És clar. Les assignatures aprovades se solen convalidar perquè n'hi ha moltes de comunes. Si ve gent d'altres universitats, tant públiques com privades, hem de veure amb detall els programes. Enguany, una desena de persones que s'han matriculat en Multimèdia procedien d'altres universitats o titulacions i els hem convalidat allò que hem pogut.

MARÍA JOSÉ. Com teniu regulada l'avaluació contínua?

INMACULADA. Enguany s'ha implantat en totes les enginyeries i seguim les mateixes directrius quant a metodologia d'avaluació. Valorem, per tant, l'esforç continuat. En totes les assignatures l'examen compta el 70% com a màxim. La resta és avaluació contínua: treballs, assistència, exàmens parcials, etc. Hi ha assignatures en què

l'examen i l'avaluació contínua estan al 50% i també hi ha assignatures on no hi ha examen. En algunes es valora l'assistència, en d'altres no tant, però com que l'avaluació és contínua no pots aprovar aquesta part si no vas a classe. Amb el nou *mètode de Bolonya* és pràcticament obligatori assistir-hi. Si decideixes anar sols a l'examen, com a màxim pots traure un 7. I pel que fa a passar llista, depèn del professor o la professora.

MARÍA JOSÉ. Quines aptituds hauria de posseir l'alumnat que vulga estudiar aquesta enginyeria?

INMACULADA. Han d'agradar-li les matemàtiques i la física perquè ambdues proporcionen a l'estudiantat la capacitat de raonament que s'utilitza en moltes de les assignatures, com la Informàtica Gràfica. Tot allò que té a veure amb aquest tipus d'habilitats i la programació informàtica, especialitzada en multimèdia, sempre és recomanable. ■

Unir esforços, proposar idees: **el programa ESTIC i els grups d'estudiants innovadors**

La Unitat d'Innovació Educativa de la Universitat de València (UdIE), que forma part del Centre de Formació i Qualitat Manuel Sanchis Guarner, coordina diferents iniciatives destinades a millorar els processos d'ensenyament i aprenentatge en el marc dels canvis culturals i tecnològics que està experimentant la nostra societat, i també en el context de la incorporació a l'espai europeu d'educació superior. Entre els nombrosos factors que es tenen en compte en els diferents projectes, destaca l'accés obert als materials educatius i la participació de l'alumnat en la seua elaboració. Dues idees que conflueixen en el programa ESTIC, pel qual es convoquen ajudes a grups d'estudiants innovadors que dissenyen objectes digitals d'aprenentatge d'acord amb aquesta filosofia de treball.

Gonçal López-Pampló

Com exposa el llibre *El movimiento Open*, d'Antonio Ariño, l'avanç de les tecnologies de la informació i la comunicació, combinat amb altres processos socials, ha donat lloc a un moviment que reclama «la construcció d'un domini públic nou per al desenvolupament d'una cultura lliure mitjançant l'accessibilitat oberta». En l'àmbit acadèmic, aquesta pretensió es concreta en els anomenats *Open Educational Resources*, és a dir, recursos de docència, recerca i aprenentatge allotjats en el domini públic que gaudeixen d'una mena de llicència de propietat intel·lectual que permet el seu ús lliure i la seua reutilització per a unes altres finalitats i per unes altres persones. El programa ESTIC participa plenament d'aquest plantejament i pretén estimular la creació d'aquests recursos.

WEB

BLOC

WIKI

XARXA SOCIAL

Objecte digital d'aprenentatge

Unir esforços

Una de les idees fonamentals del programa ESTIC és donar eixida a un esforç que l'alumnat fa habitualment, i sovint de manera col·lectiva: l'elaboració de resums i apunts a partir del treball a l'aula, a casa i a la biblioteca. Alhora, es tracta de fer-los conscients de la importància dels elements digitals en aquests processos, atès que, com diu Beatriz Gallardo, directora de la UdIE, «el món digital del nadiu digital no és l'espai educatiu, de manera que cal traslladar activitats de l'oci i la relació social a l'aprenentatge».

Així, els grups d'estudiants innovadors es constitueixen amb el propòsit de dissenyar un objecte digital d'aprenentatge, que pot ser un web, un bloc, un *wiki*, una pàgina en una xarxa social, etc., és a dir, un recurs accessible en xarxa i obert a tothom, que es deriva del treball del grup, però que alhora resulta útil per a altres persones interessades en la matèria. Els grups, en els quals participen entre cinc i vuit persones, poden estar integrats per estudiants de titulacions diferents, però en tots els casos s'han de vincular a una assignatura concreta i cal disposar

de l'aval d'un professor o professora. Per tal de garantir la qualitat i el rigor del projecte, es demana una memòria inicial amb una descripció detallada tant dels materials que s'hi faran servir, com del mètode de treball, el repartiment de tasques o el cronograma. Al final del procés, cal presentar-ne una altra en la qual es done compte dels objectius assolits.

Proposar idees

En el web de la UdIE podem consultar les onze ajudes concedides durant el curs 2009-2010, de les quals dues pertanyen a la branca d'Arts i Humanitats (Filologia Anglesa i Filologia Hispànica), una a la de Ciències Bàsiques (Biologia), una altra a la de Ciències de la Salut (Logopèdia) i la resta a la de Ciències Socials i Jurídiques (Comunicació Audiovisual, Magisteri, Sociologia i Dret). En tots els casos, destaca la voluntat de lligar la proposta a una assignatura sense deixar de fer-la accessible a uns altres estudiants, de la mateixa titulació o d'uns altres àmbits; així, no pocs projectes disposen de fòrums oberts a tot aquell que hi vulga participar.

La major part dels projectes estan allotjats en dominis de la Universitat de València, però la lògica del web

2.0 convida els participants a usar serveis com ara Wordpress (a partir del servei de blocs de la Universitat de València), Joomla o Jimdo, que faciliten el disseny de llocs web. Al mateix temps, n'hi ha uns quants amb un espai en Facebook o Twitter, cosa que amplia les seues fronteres i els insereix en la dinàmica pròpia de les xarxes socials.

En conjunt, els projectes aprovats fins ara van destinats a satisfer dues necessitats. En primer lloc, filtrar la informació, tant aquella que procedeix de l'àmbit estrictament universitari –en particular del temari de l'assignatura–, com aquella que pot incorporar-s'hi procedent de la xarxa. En segon lloc, solen constituir-se en un espai de trobada entre l'estudiantat i aquesta informació, com també entre l'estudiantat mateix, que pot debatre, comentar i aportar, si s'escau, noves dades. El repte, sens dubte, passa per generalitzar aquesta mena d'iniciatives i ajustar-les a les transformacions que està experimentant el món universitari, la comunicació científica i la societat en general. Que els esforços i les propostes, en definitiva, no siguen foc d'encenalls. ■

Un objecte digital d'aprenentatge és una unitat de continguts i procediments destinada a promoure un aprenentatge concret. Gràcies al seu caràcter modular, es pot reutilitzar en contextos diferents i pot distribuir-se lliurement per mitjà de repositoris, catalogat mitjançant metadades. Els resultats del programa ESTIC són recursos de més abast, però no es pot descartar que en el futur s'incorporen a aquesta mena de bases de dades.

[www.uv.es/udie/estic.htm]

ANTÓNIO TEODORO

«El procés de Bolonya és contradictori»

Alícia Villar Fotos: Jorge Amorim

António Teodoro és catedràtic de Sociologia de l'Educació i de l'Educació Comparada a la Universitat Lusòfona d'Humanitats i Tecnologies de Lisboa. També és director del Centre d'Estudis i Intervenció en Educació i Formació (CeIEF) i dirigeix la *Revista Lusófona de Educação*. Ocupa la vicepresidència del Comitè d'Investigació de Sociologia de l'Educació de l'Associació Internacional de Sociologia i coordina la Xarxa Iberoamericana d'Investigació en Polítiques d'Educació (RIAIPE).

El sistema universitari europeu emfasitza l'objectiu d'abastir l'excel·lència, una qüestió que, si més no, podria resultar paradoxal en les universitats de masses.

El procés de Bolonya és contradictori, amb diferències entre estats, que hi reflecteixen no només la seua història, sinó també els equilibris i els desequilibris, és a dir, la força relativa, els interessos dels grups professionals, dels estudiants i del professorat. No ha estat un procés conduït directament per les universitats, la qual cosa confirma la vella tesi d'Émile Durkheim sobre la dificultat que tenen les universitats d'autoreformar-se. Més aviat, els grans canvis en les universitats són normalment conseqüència de manaments externs. I el gran manament del procés de Bolonya ha estat crear les condicions per millorar la competitivitat amb les universitats americanes i les australianes i atraure estudiants. També s'ha de tenir en compte la regressió demogràfica accentuada, que fa que les universitats hagen de ser capaces d'atreure estudiants, perquè les seues poblacions locals

no són suficients per cobrir les places i mantenir-ne l'estructura i el cos docent. A moltes universitats espanyoles la presència d'estudiants estrangers provinents d'Amèrica Llatina és clau per cobrir places en la formació de postgrau, una capacitat d'atracció que resulta fonamental per a la permanència del doctorat i per mantenir grups d'investigació.

La consecució de paràmetres d'excel·lència està portant les institucions universitàries a tenir cada vegada més presents els rànquings internacionals.

Hi ha una pressió enorme a les universitats derivada dels rànquings. En són dos dels més importants el de *Shanghai* i el del *The Times Education (Journal Times)*, i ara la Unió Europea vol establir un rànquing fet amb criteris propis. S'està creant una espècie de *Champions League*, cosa que podria no ser negativa si es tingueren en compte els recursos d'universitats més dèbils i la qualitat global del sistema. Cal trobar equilibris entre les universitats

d'excel·lència i les de masses, com ara les universitats de Portugal i Espanya, que han deixat de ser universitats d'elits, perquè són de masses i amb una tendència clara a la universalitat. En aquest tipus d'universitats, el repte és mantenir condicions d'excel·lència i de rigor també amb els nous grups socials. De vegades, aquesta nova realitat s'ha assumit malament, perquè el professorat o l'estructura universitària creuen en una universitat d'elit, amb estudiantat amb un capital cultural alt. El repte és aprendre a treballar amb aquests grups, valorar positivament la multiculturalitat i la interculturalitat i no estar queixant-se contínuament sobre si el nivell de l'ensenyament baixa.

Aquesta diversitat en el capital cultural s'interpreta com un dèficit.

Sí. I això no es reflecteix en els rànquings, perquè aquests amaguen la diversitat, la uniformitzen. Pretenen mostrar que un mateix test estandarditzat es pot aplicar ací i en un altre lloc molt distint, com per exemple passa amb les

proves PISA, i tot plegat produeix un efecte de descontextualització i de *deshistorització*.

El discurs de la qualitat i de l'excel·lència en el sistema universitari espanyol té una presència clau per l'actual convocatòria del Campus d'Excel·lència Internacional.

Fer servir el terme qualitat per parlar d'excel·lència i de rigor, un concepte que va introduir en els anys 90 un informe de l'OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic), és paradoxal, perquè la qualitat es transforma en la mesura d'indicadors quantitius. Tots els canvis educatius estan colonitzats per l'economia i hi ha un reviscolament de les teories del capital humà i les polítiques d'educació són vistes a la llum de la seua contribució a la competitivitat. Així, les universitats apareixen com a puntes de llança d'aquest tipus de discurs. La qüestió que emergeix és com és possible compatibilitzar l'excel·lència amb la democratització dels accessos als béns culturals. Em sembla bé la idea

de promouvoir universitats d'excel·lència, si aquesta s'entén de manera inclusiva. L'excel·lència ha de ser un element difusor i ha de permetre que una universitat done suport a altres universitats i que mantinga el contacte amb l'educació bàsica i la secundària.

La tipologia de l'estudiantat també es troba en transformació, amb una vinculació més flexible amb la universitat, amb un augment de l'heterogeneïtat de les característiques socioeconòmiques i amb una major tendència a moure's entre titulacions.

A Portugal, en els darrers anys, l'accés a la universitat per a estudiants majors de 23 anys ha estat un canvi molt important, perquè ha aportat nous públics, estudiants que són treballadors, que van deixar els estudis en el passat i que ara tornen al sistema educatiu. A més, a les universitats portugueses hi ha una entrada destacada d'estudiants d'origen africà, entre un 15 i un 20% (d'Àngola, de Cab Verd, de Guinea Bissau o de Moçambic). Aquests estudiants no tenen el portuguès com a llengua materna i, en ocasions, es produeixen problemes, diguem-ne, quant a la qualitat escrita i també en altres aspectes relacionats amb la diversitat cultural. Jo entenc la diversitat com una riquesa que, de vegades, no és compresa d'aquesta manera pel professorat amb un visió eurocèntrica que valora aquestes situacions com un retard. Per exemple, l'acte de final de la carrera amb el lliurament dels diplomes és un moment sociològicament interessant, perquè és molt visible la forma de vestir, els hàbits que diria Pierre Bourdieu, i sobretot la interpretació que donen les famílies al diploma, perquè és la primera generació que arriba a la universitat.

Podria ser interessant estudiar aquesta qüestió i veure com les famílies construeixen tot un conjunt de representacions socials i d'expectatives respecte a la universitat com a possibilitadora d'ascensió social.

Sí, ho seria. A França, fa tres o quatre anys, en el fons dels moviments estudiantils hi havia el trencament d'aquest contracte d'ascensió social. Anem cap a una situació en què el títol universitari significa el que significava l'ensenyament primari en la primera meitat del segle XX, però les representacions socials són molt distintes. Això crea contradiccions molt grans entre representació social i realitat social. També hi ha una política pública per retirar del mercat de treball grans contingents de joves. Si a Espanya, on hi ha un 20% de desocupació, es col·locara els joves en el sistema educatiu fins als 18 anys, això rebaixaria els percentatges de desocupació. Les polítiques d'increment de l'edat d'escolarització són també polítiques socials, no només polítiques educatives.

«Jo entenc la diversitat com una riquesa que, de vegades, no és compresa d'aquesta manera pel professorat amb un visió eurocèntrica que valora aquestes situacions com un retard»

«Anem cap a una situació en què el títol universitari significa el que significava l'ensenyament primari en la primera meitat del segle XX, però les representacions socials són molt distintes»

Talcott Parsons anomenava aquesta funció de l'escola *parc d'estacionament*, perquè contribueix a retardar l'entrada al mercat laboral.

En el context espanyol hi ha un debat obert sobre la possibilitat d'integrar una part de la formació professional a la universitat. S'ha donat aquesta possibilitat en el context portuguès?

La universitat sempre té formació professional. Per exemple, la medicina, però mai no s'ha classificat així. Ara, quan parlem de formació professional, la vinculem a noves professions associades a la tecnologia o al servei a la societat que abans s'aprenien en contextos de treball o en instàncies no universitàries, en escoles tècniques. Es tracta d'un canvi al si de la universitat, que s'està obrint a noves formacions per cobrir nous nínxols laborals. La qüestió és la de sempre, com s'articulen investigació i professionalitat i com s'introdueix reflexivitat. Aquest

«Tenim joves que guanyen fortunes i d'altres, de la mateixa generació i amb la mateixa formació, estan en una situació salarial molt distinta»

«La tendència de la universitat universal significa que tots els problemes socials esdevindran problemes universitaris»

és el desafiament. El sistema universitari portuguès ha seguit un model d'organització diferent a l'espanyol i hi ha una divisió entre universitat i ensenyament superior polític. En aquest darrer no hi ha doctorats, ni màsters científics i només pot tenir màsters professionals. Se'n pot fer una lectura crítica, d'això: quan la universitat es transforma en una universitat de masses, els sectors més elitistes intenten preservar-la creant els ensenyaments politècnics de manera separada i desviant així una part de la demanda per al politècnic, com una mostra de segregació social. Així doncs, els centres politècnics serien considerats com a institucions de *segona categoria*, ja que perdura la percepció que les famílies se sacrifiquen perquè els seus fills i filles vagin a la universitat, preferentment.

També hi ha, en el cas espanyol, una representació social sobre formació de primera, la universitat, i formació de segona, la formació professional.

Això està relacionat amb la representació del treball manual. Als Estats Units la formació professional s'imparteix als *colleges*, i en alguns països s'està canviant cap a aquest model perquè augmentar la formació és una forma de disminuir la pressió sobre el mercat de treball. Però, com que la majoria de les professions són molt volàtils, la major part de la formació professional es basa en l'adquisició d'un conjunt d'habilitats i de competències, que després són, o no, adaptables als llocs de treball. Manuel Castells aborda aquestes qüestions quan distingeix entre treball programat, altament qualificat, i treball genèric. Tots poden tenir una formació superior, però amb grans diferències salarials. Tenim joves que guanyen fortunes i d'altres, de la mateixa generació i amb

la mateixa formació, estan en una situació salarial molt distinta. Hi ha una gran polarització en aquest sentit i coexisteixen ambdós tipus, perquè uns van anar a un treball programat i els altres a un de genèric.

Quin és l'estat de l'educació inclusiva en els nivells no universitaris?

L'educació inclusiva està fortament vinculada, pel seu desenvolupament i la seua història, a situacions de deficiència i a necessitats educatives especials. Però, en els darrers anys, s'intenta trencar aquesta vinculació i associar l'educació inclusiva a la qüestió de la diversitat i de la diferenciació pedagògica. Una frase que cite molt, de Boaventura de Sousa Santos, diu: «tinc el dret a ser igual quan la diferència m'inferioritza, però tinc el dret a ser diferent quan la igualtat em descaracteritza». És a dir, una balança entre igualtat i diferència. Així doncs, l'escola és, al mateix temps, una instància d'igualtat, però també una instància que reconeix la diferència.

I en el cas de la universitat?

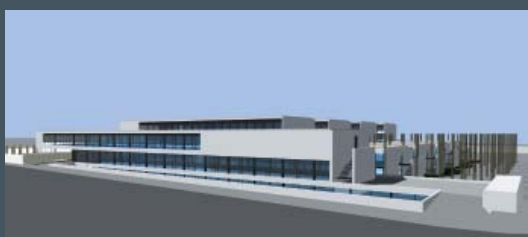
Quan una universitat es torna universal, és possible parlar de la qüestió de l'educació inclusiva, cosa que no és així a les universitats elitistes i de masses. La tendència de la universitat universal significa que tots els problemes socials esdevindran problemes universitaris. Com diu José M. Esteve en *El malestar docente*, l'escola per a tothom ha convertit en escolars tots els problemes socials. En la universitat d'elit era impensable trobar-se estudiants sords o estudiants negres fills d'una treballadora domèstica. La universitat haurà de tractar més sovint amb la diversitat cultural, lingüística i social.

La Universitat Lusòfona i la Universitat de València formen part d'ALFA III, un programa marc interuniversitari per a una política d'equitat i cohesió social de l'educació superior a l'Amèrica Llatina. Quins són els objectius d'aquest projecte?

És un projecte d'investigació i d'intervenció que té com a focus central la rellevància social, l'equitat i la cohesió en l'ensenyament superior. L'objectiu principal és impulsar condicions per a la democratització de les universitats amb la creació de dispositius d'accés en igualtat d'oportunitats i de permanència a la universitat de determinats grups socials (poblacions indígenes, poblacions d'antigues colònies, grups de marginació urbans, les dones). És un projecte ambiciós que realitzarem durant tres anys, on hi ha implicats més de cent cinquanta investigadors, sèniors i júnior, i en el qual tenim dipositades grans expectatives també per les possibilitats d'intercanvi i d'aprenentatge mutu que significarà. ■

Els suplementes
de la revista
FUTURA

Una col·lecció de guies
amb informació pràctica
per conèixer millor la
Universitat de València

Imatges virtuals del nou edifici de l'ETSE.

Doble grau en Telecomunicació

Per al curs 2011-2012 la Universitat de València posarà en marxa, a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (ETSE) situada al campus de Burjassot, el doble grau en Enginyeria Telemàtica i en Enginyeria Electrònica de Telecomunicació. Amb aquesta doble titulació, ja en són set els graus que ofereix la Universitat en la branca d'Enginyeria i Arquitectura.

Eva Llorenç

La proposta d'aquest doble grau va sorgir de la Comissió Acadèmica de Títol (CAT) i de la mateixa Escola d'Enginyeria, tenint en compte la demanda d'aquests dos graus per separat, la competència de l'entorn més immediat i la bona acollida que solen tenir les dobles titulacions entre l'estudiantat.

Tot i que ambdues titulacions habiliten per a l'exercici professional d'enginyer/a tècnic/a de telecomunicació, el doble grau permet desenvolupar alhora les competències de les dues tecnologies específiques, aconseguir una formació més completa, i augmentar així les possibilitats d'ocupació i inserció professional tant en el sector públic com en el privat. Segons les paraules de Vicente Cerverón, director de l'ETSE, «la formació conjunta en les enginyeries Telemàtica i Electrònica de Telecomunicació uneix la capacitat per a dissenyar, construir, implantar i mantenir xarxes i serveis de telecomunicació de la primera, amb la de dissenyar, construir i mantenir sistemes electrònics i de telecomunicació de la segona. A més, inclou competències necessàries en direcció i gestió, i manté una dimensió social, legal i ètica de la professió. La conjunció d'aquestes dues vessants forma professionals en el camp de la telecomunicació amb una preparació més completa, capaços de contribuir al desenvolupament tecnològic de la nostra societat».

A l'hora d'elaborar el pla d'estudis hi havia un camí previ recorregut, gràcies als 120 crèdits de formació bàsica comuna que aquestes dues enginyeries compar-

Imatge aèria de l'edifici de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (ETSE) que començarà a funcionar per al curs 2011-2012. L'edifici està situat al Campus de Burjassot, al costat de la línia del tramvia, Parada TVV.

tien. La feina consistia a organitzar la resta de la formació, i com diu Esteban Sanchis, subdirector de l'ETSE, «fent un ús eficient dels recursos públics s'ha aconseguit oferir als estudiants un itinerari i uns horaris que els permeten assistir a les classes d'ambdós graus i cursar-los en cinc anys, sense necessitat de recursos humans o materials addicionals». Mentre que en altres universitats de l'Estat s'ha plantejat un únic grau en telecomunicació en què els estudiants trien una tecnologia específica d'aquesta branca i, encara que cursen crèdits addicionals, només obtenen un títol, la Universitat de València ha apostat per aprofundir en les dues especialitats, mitjançant una optimització dels recursos, amb el resultat final d'un doble grau, fet que augmenta la competitivitat dels futurs titulats i titulades.

D'altra banda, tal com comenten Vicente Cerverón i Esteban Sanchis, hi ha bona disposició per part de l'estudiantat per a realitzar un esforç addicional i assolir, a canvi, una formació més completa. Finalment, queda per resoldre si el doble grau en Telecomunicació apareixerà directament en l'imprès de preinscripció –com és el cas de tres de les dobles de la Universitat de València, ADE-Dret, Dret-Criminologia i Dret-Ciències Polítiques– o si, per contra, es triarà en una segona preinscripció una vegada les persones estiguen admeses, bé en l'Enginyeria Telemàtica o bé en l'Enginyeria Electrònica de Telecomunicació –com és el cas de la quarta doble Sociologia-Ciències Polítiques–, tot i que la preferència del

centre és que aparega com a doble titulació directament en l'imprès de preinscripció per a donar-li més visibilitat.

A més, aquest mes de juliol s'espera que l'ETSE es trasllade al nou edifici situat al mateix Campus de Burjassot, entre la Facultat de Farmàcia i les instal·lacions de Canal 9, a l'Avinguda de la Universitat. El nou edifici acollirà tant els serveis econòmicoadministratius, com els departaments, els laboratoris i les aules de l'Escola, i començarà a funcionar amb normalitat el curs 2011-2012. ■

DOBLE GRAU EN TELECOMUNICACIÓ

Títol: Enginyeria Telemàtica + Enginyeria Electrònica de Telecomunicació

Branca: Enginyeria i Arquitectura

Centre: Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (ETSE)

Campus: Burjassot

Crèdits: 300

Cursos: 5

Places: 32

Web: www.uv.es/etse

Telèfon: 963 543 210 / 211

DIFUSIÓ DE LA FORMACIÓ DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

FUTURA

Edició electrònica
www.uv.es/revistafutura

Edició en paper
Demaneu-la gratuïtament a revista.futura@uv.es

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

Punts de trobada < < < <

La Universitat de València, mitjançant la Delegació per a la Incorporació, ha incrementat els darrers anys la participació en l'organització de diverses olimpíades i ha eixamplat l'oferta d'activitats per a l'ensenyament secundari. Actualment, en col·laboració amb una sèrie de centres universitaris i altres entitats, impulsa les olimpíades de biologia, de clàssiques, d'economia, de filosofia, de física, de geologia, de matemàtiques i de química. Aquests certàmens tenen una fórmula quasi idèntica i comparteixen els objectius d'estimular l'estudi, premiar l'esforç i l'excel·lència acadèmica, i servir de punt de trobada entre l'ensenyament secundari i la Universitat.

Redacció

© Miguel Lorenzo

Demostració d'un grup d'estudiants participants a la Fira Experimental, al Jardí Botànic de València.

L'Olimpíada de Matemàtiques és una de les proves amb més tradició, ja que enguany se n'organitza la 46a edició. Està destinada als estudiants de batxillerat, però hi poden participar amb caràcter excepcional els alumnes del segon cicle d'ESO amb un excel·lent rendiment acadèmic. Els qui superen la fase local i també acaben guanyant en l'estatal podran viatjar a la 52a Olimpíada Matemàtica Internacional que se celebrarà a Amsterdam el juliol de 2011, i a la XXVI Olimpíada Iberoamericana de Matemàtiques, a Costa Rica, el setembre de 2011.

En la fase autonòmica de la VIII Olimpíada de Biologia van participar tres-cents estudiants de biologia de segon de batxillerat de les comarques centrals valencianes, que van fer l'examen al campus de Burjassot-Paterna de la Universitat de València. En la primera part, van haver de respondre seixanta preguntes de tipus test, i en la segona van contestar preguntes relatives a un text d'actualitat científicobiològica.

Els tres millors classificats han anat a Granada per intentar classificar-se per a l'Olimpíada Internacional de Biologia, a Taiwan, i per a la V Olimpíada Iberoamericana

© Ana Ponce & Ivo Rovira

Un grup d'estudiants preuniversitaris, acompanyats d'una guia, visiten l'Escola de Magisteri el passat mes d'abril.

de Biologia, que es farà a setembre a Costa Rica. Aquests estudiants rebran durant una setmana una preparació específica, teòrica i pràctica, per a participar en les fases internacionals.

El Col·legi de Químics i l'Associació de Químics de la Comunitat Valenciana, juntament amb la Universitat de València i la Politècnica, estan al darrere de l'Olimpíada de Química. En aquest certamen hi ha una preselecció de 18 estudiants que reben set sessions de formació i en una tria posterior ixen els seleccionats per a rebre una segon curs preparatori i acudir a XXIV Olimpíada Nacional de Química, que enguany se celebrarà a la Universitat de València.

Clàssiques, filosofia i geologia

Dos certàmens que s'han incorporat recentment al calendari d'olimpiades són el de clàssiques i el de filosofia. Per segon any, la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació ha organitzat l'Olimpíada de Clàssiques per a l'alumnat de les assignatures de Llatí i Grec.

La de filosofia, l'ha organitzada per tercer any la Societat de Filosofia de la província d'Alacant i la Delegació per a la Incorporació de la UV. Si bé manté la fórmula clàssica d'un concurs, incorpora proves diferents que permeten de veure la filosofia com a activitat de debat, diàleg i crítica entre diferents posicions teòriques. En la primera fase els participants van haver d'elaborar un treball

«Per segon any, la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació ha organitzat l'Olimpíada de Clàssiques per a l'alumnat de les assignatures de Llatí i Grec»

que portava per títol *Té el cor motius que la raó no entén?* L'Olimpíada de Geologia es va incorporar l'any passat al calendari d'aquest tipus de proves. Hi poden participar no sols els estudiants de batxillerat, sinó els de segon cycle d'ESO, que han de resoldre una prova teòrica amb un test de 50 preguntes, relacionades amb els continguts de geologia de primer de batxillerat, i una prova pràctica d'identificació de minerals i roques.

Pràctiques de laboratori i tallers

Els tallers i les pràctiques de laboratori són una altra proposta que la Universitat de València fa cada curs als centres d'ensenyament secundari i que també mobilitzen centenars d'estudiants preuniversitaris. És el cas de la iniciativa *La biologia a les teues mans* i de *Química: una necessitat de la societat*, de la Facultat de Biològiques i de la de Química, respectivament. Les pràctiques tenen pro-

Visitar els campus, elegir carrera

La setzena edició de les visites als campus de la Universitat s'ha tancat amb la participació final de 8.457 preuniversitaris, que durant els dies 5, 6 i 7 d'abril han recorregut les instal·lacions de facultats, escoles i serveis. En cada ruta hi ha hagut una xerrada per informar sobre l'oferta d'estudis i s'ha donat als participants una carpeta amb material informatiu. Posteriorment, acompanyats fonamentalment per estudiants universitaris que han fet de guies, els participants han passejat per laboratoris, biblioteques, instal·lacions esportives, etc. Encara que es tracta d'una estada curta d'un matí, els estudiants de segon de batxiller i els de l'últim any de cicles formatius han pogut conèixer algunes de les instal·lacions més significatives de la Universitat. L'organització d'aquesta iniciativa corre a càrrec del Servei d'Informació-DISE, que d'una forma coordinada atén la demanda dels centres d'ensenyament secundari per fer simultània la visita a les 18 facultats i escoles de la Universitat en un mateix dia. Les visites són possibles gràcies a la participació dels equips directius i d'un equip d'estudiants, professorat i PAS dels centres.

L'última activitat del programa *Conèixer* tindrà lloc pel juny. Aquest mes, el Servei d'Informació-DISE obrirà els dissabtes per atendre les consultes dels estudiants que han aprovat la selectivitat i vulguen assessorament per a accedir a la Universitat de València.

postes molt suggerents, com ara *Què menja una òliba i per què: el CSI aplicat a la biologia* i *Aprèn a cuinar bioquímica*. Amb el nom *Experimenta*, la Facultat Física porta ja moltes edicions intentant fomentar el treball experimental entre els estudiants de batxillerat. *Experimenta* inclou les pràctiques de laboratori però també dona nom a una fira d'experiments.

L'Institut de Física Corpuscular (IFIC), un centre mixt del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i la Universitat de València, ha participat per setè any consecutiu en el taller *Hands on Particle Physics International Masterclasses*, una iniciativa en què participen sis mil estudiants i cent deu centres d'investigació de 24 països del món, l'objectiu del qual és fer que els estudiants d'educació secundària participen en un taller de física de partícules. Enguany, uns cinquanta alumnes dels IES Benlliure (València), de Gata i de Xàbia van assistir al taller organitzat per l'IFIC, en el qual es van utilitzar per primera vegada dades reals obtingudes en els experiments del Gran Col·lisionador d'Hadrons (GCH), el major accelerador de partícules del món.

Per la seua part, l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria continua molt activa a establir ponts de relació amb el professorat de secundària. Per això organitza uns tallers d'electrònica, de química i processos industrials, de gestió de portals web i d'edició d'imatge i àudio digital.

Finalment, a través de la Secció de Microscòpia Electrònica del Servei Central de Suport a la Investigació Expe-

rimental de la Universitat de València (SCSIE) s'ha posat en marxa el programa *Descobreix el món microscòpic* amb tallers per a aprendre a utilitzar tècniques d'anàlisi.

Experimenta i Ciència ARA

Amb un format diferent, la Fira Experiments i Demostracions de Física i Tecnologia *Experimenta* també aconseguix involucrar els estudiants d'ensenyament mitjà en la física d'una manera activa i creativa. Cada any, els equips d'estudiants que hi participen mostren al Jardí Botànic un treball experimental per exposar algun principi físic o l'aplicació pràctica corresponent.

L'última iniciativa en matèria de cooperació amb secundària és *Ciència ARA*. Aquesta proposta pretén respondre a la demanda d'alguns centres de secundària que plantegen la necessitat d'atendre estudiants amb altes capacitats i/o alt rendiment a través d'activitats que n'afavorisquen l'enriquiment curricular.

Visites, concursos, activitats de formació per al professorat i trobades completen l'oferta de propostes que té la Universitat per al conjunt de l'ensenyament secundari: estudiants, professorat i orientadors. En aquest article hem consignat bàsicament les olimpíades i les pràctiques. La informació completa de tot el repertori d'opcions està disponible a www.uv.es/incorporaciou, a www.uv.es/sfp i a la *Guia d'activitats per a secundària*, que es pot trobar a www.uv.es/revistafutura. ■

Un edifici nou per a la Facultat de Ciències Socials

© Carlos Cebrián

En primer terme, el nou edifici de la Facultat de Ciències Socials.

El passat febrer es va inaugurar la nova Facultat de Ciències Socials, situada en el Campus dels Taroners, al costat de l'Escola de Magisteri. L'edifici acull els serveis acadèmics i administratius d'aquesta facultat, que fins ara havien estat repartits entre les facultats d'Economia i de Dret. Disposa d'aules informatitzades, un saló de graus i un saló d'actes, i 112 despatxos que alberguen el personal docent i investigador dels departaments adscrits de Treball Social i Serveis Socials i de Sociologia i Antropologia Social, i també d'altres departaments de la Universitat que imparteixen docència en aquest centre (Història Contemporània, Medicina Preventiva i Salut Pública, Psicologia Social, Infermeria, Didàctica, Dret del Treball, Economia Aplicada i Direcció d'Empreses). A més, hi ha aules destinades a la docència dels màsters que imparteix la facultat.

Ciències Socials té actualment 3.800 estudiants matriculats en els graus de Treball Social, Sociologia, Relacions Laborals i Recursos Humans, i en el doble títol de Sociologia i Ciències Polítiques. També s'imparteixen els màsters en Prevenció de Riscos Laborals, Direcció i Gestió de Recursos Humans, Ocupació i Intervenció en el Mercat Laboral, Gestió Cultural, Sociologia i Antropologia de les Polítiques Públiques, i Benestar Social: Intervenció Individual, Familiar i Grupal.

El nou edifici, juntament amb l'Escola de Magisteri, la Biblioteca d'Educació i la Cafeteria, han estat dissenyats per l'estudi valencià d'arquitectura AIC EQUIP. Té una superfície construïda de més de sis mil metres quadrats i disposa d'un ampli pòrtic enjardinat d'entrada i cinc plantes alçades al voltant d'un pati central. ■

Entrevista a Enric Senabre

«La democràcia, sense educació democràtica, no existeix»

La imatge que es té d'uns joves apàtics i desinteressats per la política no és del tot certa. Si més no, no és del tot justa, ja que tampoc els adults mostren massa interès per la cosa pública. I el moment actual que viu la política tampoc no contribueix a sembrar-hi inquietuds ni vocacions. Contra els obstacles i contra els prejudicis s'enfronta Enric Senabre, professor d'Ètica i Filosofia de l'IES Escultor Francesc Badia de Foios, que acaba de publicar *Política per a joves inquiets*, un manual de primeres orientacions en el món de la política en tots els seus nivells: l'institucional, el participatiu i el cívic més elemental.

Manel Marí

© Miguel Lorenzo

En un moment que el desprestigi de la política ha arribat a quotes altíssimes, vostè encoratja els joves a fer política. No sembla una tasca senzilla.

No ho és. De fet, és anar contracorrent o, fins i tot, una bogeria escriure un llibre sobre política en aquest moment de descrèdit. I més encara per a joves, que passen per ser els més apolítics. Però potser és per això que cal encoratjar-los. El descrèdit beneficia una concepció de la política institucionalitzada, d'altres esferes, amb molt poca participació popular, que deixa que els ciutadans visquen com vulguen, però que dona poc marge en la gestió política del dia a dia. O fiquem mà a la participació política de veritat o les democràcies, tal com estan concebudes a Occident, corren el risc de convertir-se en sistemes purament formals.

Què ha de ser la política per als joves?

Jo deslligaria la política de les decisions més institucionals i la deixaria en una acció conscient dirigida a millorar l'entorn immediat. En el llibre distingisc tres sentits de la política: un de més institucional, un de més participatiu i un altre que està més lligat amb el civisme. El sentit intermedi, el de la participació en associacions d'estudiants, de treballadors, o, per exemple, en col·lectius per organitzar concerts de música en valencià, és el que permet vincular la gran política, tan llunyana, amb el civisme. La política per a joves inquiets és aquesta participació social des de l'activitat més immediata en la qual et desenvolupes, sia estudiar, treballar, cantar, escriure...

Es parla d'una joventut desmobilitzada, presentista, de generacions X... Quin tipus de política podem esperar en el futur?

És cert que, si mires les dades, el 40 o 50 per cent dels joves diuen que no els interessa la política. Però si aquesta pregunta la fas als adults t'eixirà

potser el 60. En el fons, és la joventut de la societat en què vivim, una societat que no els ha ensenyat a participar. I, malgrat això, són probablement més polítics del que hem volgut que siguin. També hi ha molts tipus de joves. Quin tipus de política ens espera? Jo vull creure que millor que l'actual. Possiblement, el moment que vivim ara és el més despolititzat de la història recent.

El títol del llibre fa referència als joves inquiets. Tan sols als inquiets?

Considere, d'entrada, que l'adolescència és una etapa d'inquietud per definició. Però sí, va dirigit a un públic molt ampli. Fins i tot massa ampli, perquè hi haurà coses que un sector de joves interessats ja les sàpigen, per exemple, quan faig un repàs dels partits polítics i com els ubiquem en l'eix esquerra-dreta, cosa que cap llibre de política no ha fet mai. Hi ha altres capítols, en canvi, que aprofundeixen més i que poden satisfer millor aquest sector.

Com veu la participació juvenil en el teixit associatiu, en concret en les associacions d'estudiants?

Doncs està malament, com ho està tota la participació ciutadana. Com passa amb les associacions de pares i de mares, que són uns pocs els que tiren del carro. A les ONG o a les associacions cíviques, la cosa millora un poc. Però cal molta més participació. Tenim una ciutadania poc estructurada, manca un teixit social travat. En una part del llibre dic una cosa fonamental: no fa falta que tots participen en tot. Si cadascú participa només en un sector, el que més li agradara, la societat estaria més estructurada. Però el problema és que hi ha molta gent que no participa en cap.

Recentment, al món hi ha hagut canvis radicals en què Internet i les xarxes socials han tingut un protagonisme extraordinari. Quin impacte poden tenir les noves

«Es tracta de donar una orientació estructurada per tal que els joves pensin per ells mateixos. Però es veu que hi ha gent a qui molesta, o els fa por, que els joves pensin»

tecnologies entre els joves en una democràcia ja consolidada?

Els joves estan pràcticament tots en les xarxes socials. Per aquesta via és relativament fàcil accedir a una sèrie d'informacions i d'organitzacions que mobilitzen a través de Facebook i d'altres xarxes. I mantenen els joves alerta. Després, hem de saber en què es pot traduir això. No és una participació suficient, però sí que pot ajudar a vehicular i a articular aquests col·lectius i pot tenir efectes beneficiosos.

Al text fa ús constantment de referències a Harry Potter, a Obrint Pas o als Simpson. Ha fet més atractiva la lectura?

Fer servir a classe Obrint Pas és un gest de complicitat a un tipus de jove més implicat. Si hi ha un programa que miren quasi tots els joves és Els Simpson. I Harry Potter, si no l'han llegit, tenen les pel·lícules. La meua intenció és que aquests referents siguin els punts on fixar la idea per després construir una mica més. Quan utilitzes la televisió o la música a l'aula, la classe es converteix en un element molt més dinàmic i amb més participació. Després, fer el *transfer* entre aquesta cosa tan quotidiana i una qüestió més abstracta és el treball del professorat.

Sovint escoltem que la diferència entre esquerres i dretes ha perdut sentit al segle XXI. Què en pensa, d'això?

Al model neoliberal li interessa que es perden les diferències partidistes.

Enric Senabre és professor d'Ètica i Filosofia a l'IES Escultor Francesc Badia de Foios.

Enric Senabre

Política per a joves inquiets

Col·lecció «El Nord»,
Edicions Bromera,
València, 2011, 213 p.

Això no vol dir que no existisquen. Cal tenir clar on està l'esquerra i on està la dreta. No dic que les coses siguen com en el segle XIX, però sí que hi ha una orientació política, econòmica, social, pública, d'esquerres, i una altra de dretes. En tot cas, una de les característiques dels joves d'avui és que no combreguen al cent per cent amb una ideologia. Als anys 60 i 70 ser d'esquerres era ser antinuclear, ecologista, feminista... era un *pack*. Això ha canviat molt i és positiu, perquè pot partir d'una reflexió més personal. Determinats aspectes poden ser d'esquerres o de dretes, però si els joves no els veuen com a propis, no els accepten.

Vostè defensa la necessitat de mantenir els valors de la llibertat, la igualtat i la solidaritat. Quina és la vigència d'aquests valors entre els joves?

Malgrat que molta gent ha anunciat ja la fi de la modernitat i la caiguda dels valors il·lustrats, pense que cal reivindicar-los, perquè són la base de la nostra democràcia. I als joves no

els resulten llunyans, ni de bon tros. Els assumeixen. Es tracta també que els educadors lluitem per mantenir-los; no es mantenen sols. És clar que van modificant-se a cada generació, però impartir aquests valors com a base és important per mantenir una societat democràtica amb vigor.

Què es pot fer des dels centres educatius per fomentar l'interès dels joves per la política?

S'han de fer moltes coses. Hi ha una sèrie d'assignatures de l'àmbit de la ciutadania amb què hem d'ensenyar als nostres alumnes una competència fonamental, que és la competència social i ciutadana, que els habilitarà per participar en la vida pública. La democràcia, sense educació democràtica, no existeix, es mor. Ara bé, ho hem de tenir clar. L'educació ciutadana no la donem només en l'escola. Els polítics en la televisió eduquen més que un curs sencer, i els mitjans de comunicació eduquen, i la família educa, evidentment. L'escola ha de donar una formació bàsica, general, uns mínims

que permeten la convivència. Perquè sense aquests mínims, la democràcia no s'articula. Si cadascú va als seus propis mínims morals, el que crearem són guetos.

Vostè i Rosa Sanchis formen el Col·lectiu Baubo, que ha publicat estudis sobre adolescència i sexualitat. Sexualitat per a adolescents, política per a joves... Sembla que respon a aquella cèlebre màxima de «Algú ho havia de dir!»

Són d'aquestes activitats que sembla que no s'han d'ensenyar, que s'aprenen a soles. Però no és cert. Un no s'ensenyava. S'ensenyava informalment i, per tant, de forma desordenada, caòtica, amb molts estereotips i prejudicis, i el resultat no sol ser bo. Ja ho vam veure amb el tema de la sexualitat. Però no es tracta de donar uns continguts. Al contrari, es tracta de donar una orientació estructurada per tal que els joves pensen per ells mateixos. Però es veu que hi ha gent a qui molesta, o els fa por, que els joves pensen. ■

cinc
cèntims

«Amb diversos exemples de distints nivells i etapes, tractaré de demostrar que les arts i les humanitats són fonamentals, tant per a l'educació primària i secundària, com per a la universitat. Amb açò no pretenc afirmar que les ciències exactes i les altres ciències socials, com l'economia, no siguin també essencials per a l'educació dels ciutadans, però ningú està proposant que aquestes disciplines queden enrere. Per tant, he decidit concentrar-me en allò que posseeix un valor extraordinari i que, al mateix temps, es troba en un greu perill.»

Martha C. Nussbaum

Sin fines de lucro.
Por qué la democracia
necesita de las humanidades

Traducció de María Victoria Rodi
Col·lecció «Discusiones»,
Katz Editores, Madrid, 2010, 199 p.

Els usos lingüístics a les universitats públiques valencianes

Artur Aparici i Rafael Castelló (dirs.),
Rafael Xambó, Vicent Querol, Eloïna García
i Maties Segura

Col·lecció «Recerca 13», Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, València, 2011, 265 p.

Aquest estudi combina l'ús de tècniques quantitatives i qualitatives per recollir les dades de coneixement i ús del valencià al sistema públic universitari valencià, i ofereix una anàlisi socio-lingüística que ajuda a comprendre les actituds ideològiques que dificulten la normalització lingüística. El resultat és una bona eina per a bastir polítiques de superació positiva d'aquests obstacles, tant als serveis lingüístics com als vicerectorats responsables de l'aplicació de les polítiques lingüístiques. També s'inclou una anàlisi de l'ús de l'anglès.

Didáctica de la pantalla. Per a una pedagogia de la ficció audiovisual

Xavier García-Raffi, Francesc J. Hernández
i Nieves Ledesma (eds.)

Col·lecció «Polis Paideia 18», Editorial
Germania, València, 2010, 192 p.

Didáctica de la pantalla és un treball col·lectiu que aplega a una desena d'especialistes de diferents disciplines al voltant d'*EspaiCinema Magisteri*. Aquest projecte, que es va encetar fa cinc anys, té la intenció d'incorporar el cine a la formació de l'alumnat per a instruir-lo en l'ús del llenguatge cinematogràfic i per a fomentar el pensament crític sobre diferents temàtiques. Els articles tracten temes com ara l'educació, el gènere, la literatura o l'art, entre altres, i treballen la influència en l'educació de les noves tecnologies de la informació.

Los cuadernos de aprendizaje en grupo, una herramienta para favorecer el aprendizaje cooperativo

Joan A. Traver i Manolo Rodríguez

Col·lecció «Investig», Novadors-La Xara
Edicions, València, 2011, 122 p.

Partint de la idea que treballar en grup és una condició necessària per a cooperar, però no suficient, i que el treball cooperatiu s'aprèn com també s'aprèn a competir o a treballar tot sol, els professors Traver i Rodríguez ens ofereixen una proposta molt pràctica per traure el màxim partit dels quaderns d'aprenentatge en grup. Segons els seus autors, aquesta eina pot ser útil per a fomentar la cooperació no sols en educació infantil i secundària sinó també en l'ensenyament universitari.

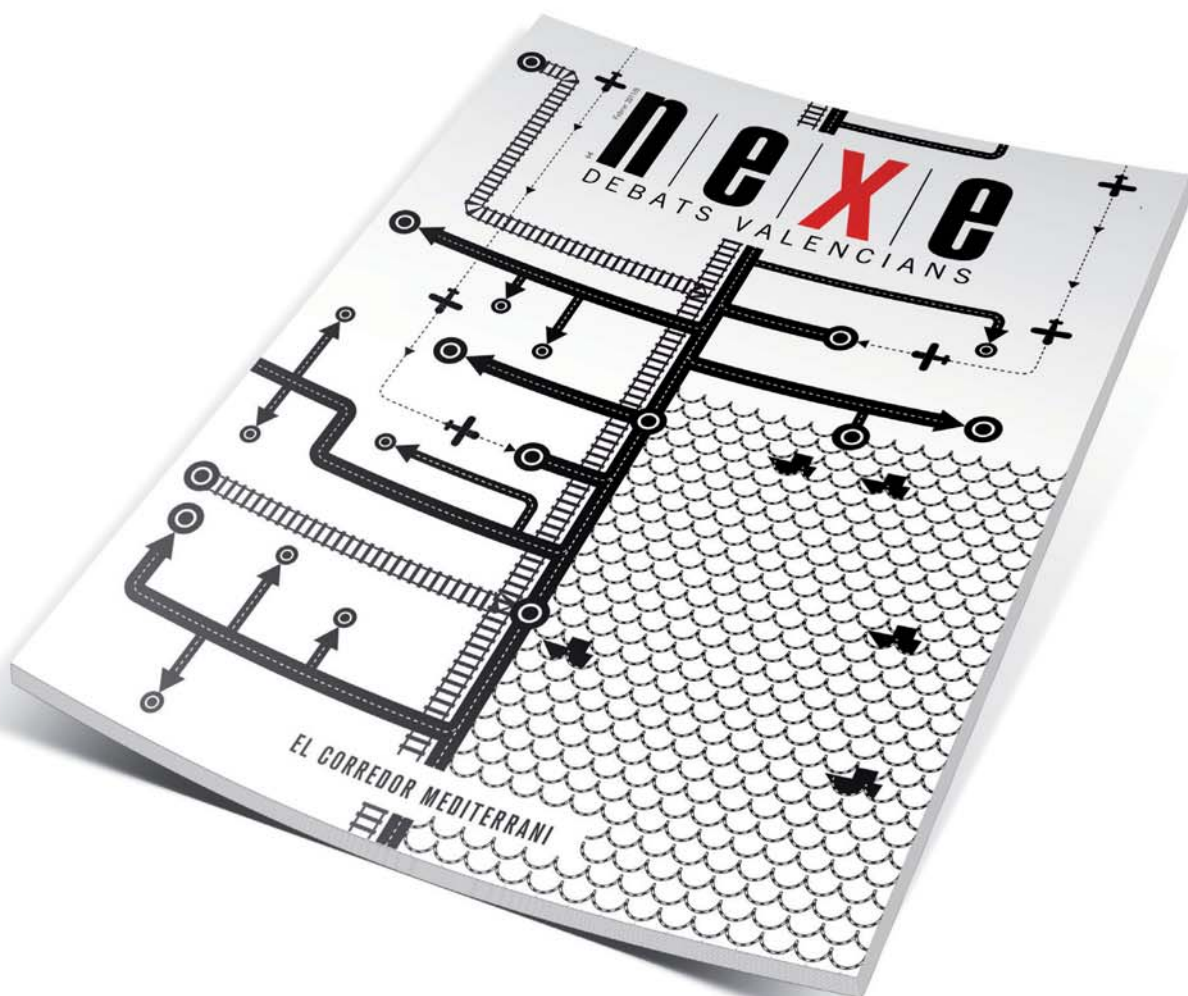

Sentipensar el Sur: cooperación al desarrollo y educación

María J. Martínez Usarralde, coord.

Col·lecció «La Nau Solidària», Patronat Sud-Nord. Fundació General de la Universitat de València i Publicacions de la Universitat de València, València, 2011, 273 p.

La cooperació al desenvolupament en l'àmbit de l'educació és la base dels 19 textos que integren aquest volum on s'intercalen els articles d'assaig amb els relats d'experiències i els diaris de viatge. Aquesta diversitat de formats permet usar de manera fragmentada alguns textos per introduir entre l'alumnat de secundària el sentit actual i més integral del treball cooperatiu en favor del desenvolupament, especialment, des de la pedagogia i l'educació social.

Número 8, a la venda!

EL CORREDOR MEDITERRANI

Amb articles d'Inmaculada Rodríguez-Piñero, Mario Flores, Lluís Recoder, Joaquim Nadal, José Vicente Morata, Miquel Valls, Josep V. Colomer, Josep V. Boira, Ferran Villalonga, Vicent Flor, Yolanda Parrado i Senén Florensa.

www.uv.es/revistafutura

FUTURA

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA